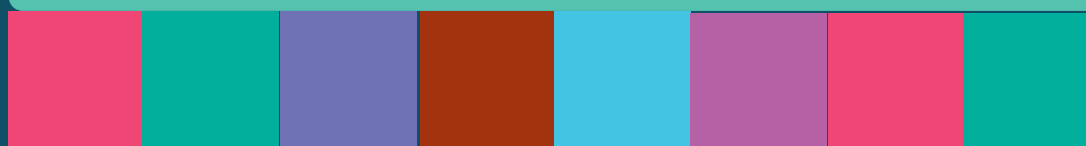

ÉVES BESZÁMOLÓ

az Oktatási és Kulturális Minisztérium
számára

a TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

2008. évi tevékenységéről

**Éves beszámoló az Oktatási és Kulturális Minisztérium
számára
a Tempus Közalapítvány 2008. évi tevékenységéről**

Budapest, 2009. február 28.

Dr. Galambos Gábor
elnök
Tempus Közalapítvány

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezető	3
I. A TKA feladatainak rövid áttekintése	3
I.1. Rövid történet.....	3
I.2. A programok táblázata.....	4
I.3. A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése.....	4
II. A TKA működésének főbb mutatói – Vezetői összefoglaló, 2008	6
II.1. 2008-ban.....	6
II.2. A 2008. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban.....	7
III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2008-ban	12
III.1. Az Egész életen át tartó tanulás program.....	12
III.1.1. Comenius.....	12
III.1.2. Erasmus.....	14
III.1.3. Leonardo da Vinci.....	16
III.1.4. Grundtvig.....	18
III.1.5. Szakértői tanulmányutak oktatási döntéshozók és szakértők számára (volt Arion).....	19
III.2. Erasmus Mundus.....	20
III.3. Tempus.....	21
III.4. Európa a polgárokért.....	22
III.5. EGT/ Norvég Alap – Mobilitási Alap.....	23
III.6. CEEPUS Ösztöndíjprogram.....	24
III.7. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag.....	25
III.8. Európai Nyelvi Díj.....	27
III.9. Pestalozzi Program.....	28
III.10. Szakiskolai mobilitás.....	28
III.11. Középtávú szakképzési kutatások.....	29
IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység fontosabb eredményei	29
V. A TKA mint tudásközpont 2008-ban	30
V.1. A kutatás-fejlesztés területén végzett tevékenység: Kutatók Éjszakája, Euraxess.....	30
V.2. Felsőoktatás.....	32
V.2.1 „OECD - A Felsőoktatás a tudástársadalomért” disszeminációs projekt.....	32
V.2.2 A Bologna Tanácsadói Hálózat.....	32
V.3. Szakmai és disszeminációs projektek.....	33
V.3.1 Az EU klaszterekben folyó munka hazai disszeminációja.....	33
V.3.2 LLL Stratégia elterjesztése Magyarországon.....	35
V.3.3 Tét Tanulmánykötet.....	37
V.3.4 Leonardo tematikus monitoring.....	37
V.3.5 A pályázati programokhoz kapcsolódó további disszeminációs tevékenység.....	38
V.4. Horizontális vagy több szakterületet átfogó tevékenységek.....	38
V.4.1. Alumni for Europe.....	38
V.4.1. Az Europass Mobilitási Igazolvány.....	39
V.5. Esélyegyenlőségi tevékenység.....	40
VI. Tervek és kihívások 2009-re	42

Bevezető

A Tempus Közalapítvány a Magyar Köztársaság Kormánya által 1996-ban alapított, kiemelten közhasznú, ISO 9001:2000 tanúsítvánnyal rendelkező szervezet. A Közalapítvány esetében az alapító nevében eljárni jogosult szervezet az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM).

A Tempus Közalapítvány (TKA) az Oktatási és Kulturális Minisztérium Nemzetközi Szakállamtitkárságával – mint a Minisztérium a Közalapítványért felelős szervezeti egységével – napi munkakapcsolatban van. A folyamatos együttműködésen kívül a Tempus Közalapítvány az alábbi módokon számol be munkájáról az OKM-nek:

- A TKA szakmai beszámolót és pénzügyi záró-elszámolást készít az előző évben az OKM-mel kötött szerződések kapcsán. (Ezek beszámolási határideje döntően 2009. február 28-hoz kapcsolódik.)
- A TKA az Európai Bizottsággal kötött szerződése értelmében 2009. február 28-ig részletes szakmai beszámolót és pénzügyi elszámolást készít az *Egész életen át tartó tanulás program* (illetve a még futó vagy 2008-ban befejeződött Socrates II és Leonardo da Vinci II) keretében megvalósított projektekről az OKM számára, majd a beszámolót az OKM jóváhagyásának megszerzése után 2009. április 30-ig kell benyújtani az Európai Bizottság számára.
- A TKA alapító okiratának 6.8. pontja szerint:
„6.8. A Kuratórium minden évben február 28-áig köteles az Alapítónak írásban beszámolni a Közalapítvány előző évi működéséről, június 20-áig pedig vagyoni helyzetéről és gazdálkodásának legfontosabb adatairól.”
- A TKA minden évben részletes szakmai értékelést – ún. éves jelentést – készít az előző évben általa kezelt programokról és működése legfontosabb adatairól, amelyet a 2007-et megelőző években az OKM államtitkári és miniszteri értekezlete is napirendjére tűzött.
- A TKA megküldi az OKM Nemzetközi és Gazdasági és Fejlesztési Szakállamtitkárságainak a TKA Felügyelő Bizottsága és Kuratóriuma által elfogadott auditált éves mérlegbeszámolóját és közhasznúsági jelentését.
- A Tempus Közalapítvány negyedévenként szóban beszámol az OKM különböző szakállamtitkárságainak munkatársaiból álló testületnek (EU Koordinációs Bizottság) az elmúlt negyedév elvégzett és a következő negyedév elvégzendő feladatairól.
- A fentiekén kívül a TKA az OKM kérésére esetenként időközi és ad hoc beszámolókat és elszámolásokat is készít, illetve segíti az OKM harmadik fél (pl. PM, Kormány, ÁSZ stb.) felé történő beszámolási kötelezettségeinek teljesítését az általa kezelt programok adatainak szolgáltatásával.

Jelen beszámoló a Közalapítvány alapító okiratában foglalt kötelezettség teljesítését célozza.

I. A TKA feladatainak rövid áttekintése

I.1. Rövid történet

A TKA tevékenységi köre az 1996-os alapítástól kezdve folyamatosan bővült, és **mára a Közalapítvány programjainak célcsoportjai a teljes oktatási, képzési és kutatás-fejlesztési ágazatot lefedik.**

A Közalapítvány Alapító Okiratában meghatározott átfogó céljai:

- a magyar szakképzés, oktatás és kutatás-fejlesztés európai felzárkózásának és kapcsolódásának, az európai integráció gondolatának és a Magyar Köztársaság EU-tagságból adódó kötelezettségeinek, feladatainak végrehajtása, az ezzel járó kihívásoknak való megfelelés előmozdítása és támogatása;

- a magyar oktatás keretein belül a nők és a férfiak esélyegyenlőségének előmozdítása, a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítése, a rasszizmus és az ideggyűlölet leküzdésének elősegítése;
- a szellemi erőforrások fejlesztése érdekében olyan nemzetközi programok szervezése, amelyekre az oktatási miniszter a Közalapítványt felkéri;
- a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap tervezését és felhasználását segítő képzések szervezése és lebonyolítása.

I.2. A programok táblázata

2008-ban a TKA a fenti célok megvalósítása érdekében az alábbi programokhoz, kezdeményezésekhez kapcsolódó feladatokat látta el:

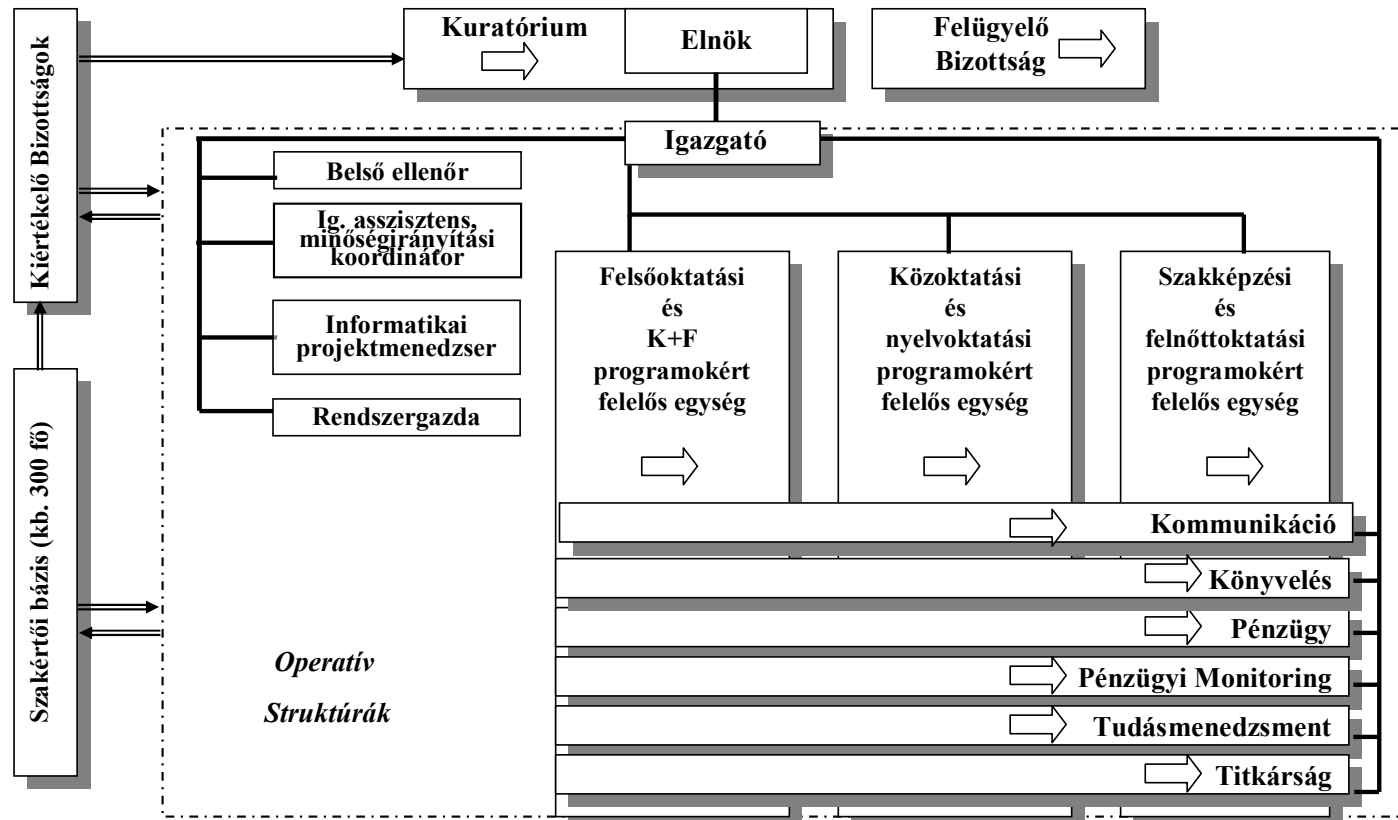
	PÁLYÁZTATÓ	NEM PÁLYÁZTATÓ
EU-S VONATKOZÁSÚ	<ul style="list-style-type: none"> • Egész életen át tartó tanulás program (LLP) <ul style="list-style-type: none"> ○ Comenius ○ Erasmus ○ Leonardo da Vinci ○ Grundtvig ○ Szakértői tanulmányutak • Leonardo da Vinci II. • Európai Nyelvi Díj • Tempus • Erasmus Mundus • Európa a polgárokért 	<ul style="list-style-type: none"> • Kutatók Éjszakája • Kutatói Mobilitási Központ (Euraxess szolgáltató pont) • Europass Mobilitási Igazolvány • Bologna Tanácsadói Hálózat • Az LLL Stratégia elterjesztése Magyarországon • Az EU klaszterekben folyó munka hazai disszeminációja • Leonardo Tematikus Monitoring
NEM EU-S VONATKOZÁSÚ	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzetközi programok: <ul style="list-style-type: none"> ○ EGT/Norvég Alap – Mobilitás ○ CEEPUS ○ Pestalozzi program • Hazai programok: <ul style="list-style-type: none"> ○ Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag ○ Szakiskolai mobilitás ○ Középtávú szakképzési kutatások 	<ul style="list-style-type: none"> • OECD – A Felsőoktatás a tudástársadaloméért • TÉT Tanulmánykötet • Képzések szervezése • Alumni for Europe Hálózat

I.3. A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

Az alábbi ábra a TKA szervezeti felépítését mutatja a 2008. novemberi állapot szerint.

A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

2008. november 1.

II. A TKA működésének főbb mutatói – Vezetői összefoglaló, 2008

II.1. 2008-ban...

- az *Egész életen át tartó tanulás program* pályázati formáinak kihasználtsága és sikeressége egyre növekszik: az Erasmus hallgatók száma csaknem 3800 fő, közülük majdnem félezen utaztak szakmai gyakorlatra. Külföldi oktatási periódusra rekordszámú pedagógus jelentkezett, több mint 700 fő.
- az *Egész életen át tartó tanulás program* valamennyi pályázattípusának vonatkozásában bevezettük az on-line pályázást.
- *A szakképzés vonzóvá tétele (Enhancing the attractiveness of VET)* címmel nemzetközi Leonardo partnerkereső szemináriumot szerveztünk
- 61 intézményi projekt kapott támogatást a Tempus Közalapítvány által koordinált *EGT/Norvég Alap által finanszírozott mobilitási program* kapcsán. A 267 millió forintos pályázati keret támogatásával mintegy 600 be- és kiutazás valósulhatott meg.
- a Tempus Közalapítvány ismételten meghirdette a Munkaerő-piaci Alap Képzési Alaprészének finanszírozásával a *Szakiskolai mobilitási pályázat*ot.
- Magyarország az egyik legaktívabb országnak számít az *Európa a polgárokért* programban, amelynek hazai információs pontjaként a Tempus Közalapítvány szolgál. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 2008-ban 4 magyar város is Aranycsillag-díjas projektben szerepelt.
- Nagy sikerrel szerveztük meg az immár hagyományosnak számító *Kutatók éjszakáját*. 15 városban, több mint 300 helyszínen várták színes programok az érdeklődőket. A látogatók száma meghaladta a 30 ezret országwide.
- elindítottuk az *Oktatás és Képzés 2010 munkaprogramhoz* kapcsolódó hírportálunkat, mely 5 témakörben foglalja össze az uniós oktatási munkacsoportokban folyó munka hazai disszeminációját.
- a *Kultúrák közötti párbeszéd európai évéhez* kapcsolódva a TKA konferenciát szervezett arról, hogy ez a téma hogyan jelenik meg az *Egész életen át tartó tanulás programban*. Disszeminációs kiadványt jelentettünk meg *Kultúrák közti párbeszéd az oktatásban – Hogyan tanulható az „egy-másság”?* címmel, valamint az év folyamán egy microsite-ot is működtettünk a témában.
- Megjelentettük a *Tanulás életen át (TÉT)* Magyarországon című tanulmánykötetet, mely hiánypótló szerepet tölt be a felnőttoktatás, az egész életen át tartó tanulás területén.
- Sikeresen zárult a Tempus Közalapítvány távoktatási programja, a *VANDA – Vállalkozó Nők, Dolgozó Anyák*, melyet gyermekgondozást végző nők/férfiak számára indítottunk a munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítésére. A projekt végén 66 fő nyújtott be sikeres vizsgamunkát.
- *Partnerek a tanulásban – egy kávé mellett az egész életen át tartó tanulásról* címmel kávéházi beszélgetéseket szerveztünk az ország 3 régiójában mindenkinek, aki tanul, tanít vagy tanulni szeretne. Rendezvényeink célja volt, hogy közös fórumot, találkozási lehetőséget adjunk a hivatalos struktúrák és az informális hálózatok számára annak érdekében, hogy minden érintett szereplő (tanár, diák, alkalmazott, cégtulajdonos, újságíró, stb.) között beinduljon a kommunikáció.
- *Méltányosság az oktatásban és Az iskolavezetés szerepe a tanulási környezet javításában és a tanári munka minőségének és motivációjának fokozásában* címmel projektet koordináltunk 5 közép-európai országgal együttműködésben.
- Az OKM felkérésére nemzetközi disszeminációs szemináriumot szerveztünk az *OECD „A felsőoktatás a tudástársadalomért”* című kutatási jelentése kapcsán. A rendezvényt számos nemzetközi hírű külföldi kutató és felsőoktatási szakember tisztelte meg a részvételével.
- az előző évhez képest 12%-kal nőtt a TKA honlapjának látogatottsága (497.101 látogató), illetve az angol nyelvű honlapunk látogatóinak száma megduplázódott. Az elektronikus hírleveleink mintegy 3000-rel több címre jutottak el. A *Kutatók Éjszakája* honlapját 133 ezer alkalommal tekintették meg.

- 1892 alkalommal jelentek meg a Tempus Közalapítvány tevékenységével és programjaival kapcsolatos hírek a nyomtatott *sajtóban* és az internetes médiában.

- új csoport jött létre a Tempus Közalapítvány keretein belül *Tudásmenedzsment* néven. Célunk, hogy az évek során felhalmozódott tapasztalatot és tudást strukturált formában tudjuk továbbítani az érdeklődők felé, így jobban meg tudjunk felelni a tudásközponti szerepkörnek.

II.2. A 2008. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban

II.2.1. A pályázató tevékenység eredményei

Az *Egész életen át tartó tanulás program* forrásfelhasználása a 2009. február 28-i állapot szerint:

Pályázattípus	LLP FORRÁS (2008-AS KÖLTSÉGVETÉS)				
	Beadott pályázatok száma	Támogatott pályázatok száma	Támogatási keret (euró)	Megítelt támogatás (euró)	Megítelt támogatás / költségvetés
LLP Σ	1531¹	1072	17 301 240	17 181 380²	99,31%
Comenius (Közoktatás) Σ	887	470	3 040 000	3 064 820	100,81 %
Comenius Iskolai együttműködések	282	159		2 389 000	
Előkészítő látogatások	99	85		61 387	
Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak	438	193		434 077	
Comenius tanárasszisztensek	68	33		180 356	
Erasmus (Felsőoktatás) Σ	107¹	300	8 219 000	8 173 281	98,76%²
Mobilitás	49	49	7 817 310	7 835 573 ²	
Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok – hallgatói ösztöndíjak	n.a.	202	60 000		
Fogyatékossgal élő Erasmus hallgatók és oktatók kiegészítő támogatása	30	27	22 000		
Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok szervezése	12	11	48 000	47.985	
Intenzív Programok	10	7	207 873	228 153	
Konzorciumok szakmai gyakorlatok szervezésére	1	1	57 610	57 610	
Előkészítő látogatások	5	3	6 207	3 960	
Leonardo (Szakképzés) Σ	247	167	5 405 000	5 321 312	98,45%
Leonardo mobilitás	150	123	3 021 000	2 839 542	94%
<i>Szakmai alapképzésben résztvevők</i>	<i>külföldi szakmai gyakorlata</i>	97	81		
<i>Munkavállalók / munkanélküliek</i>		30	23		
<i>Oktatók, szakképzési szakértők csere-programja</i>		23	19		
Leonardo partnerségek	51	18	300 000	297 000	99%
Leonardo innováció transzfer pályázatok	26	10	2 054 000	2 168 039	105,55%
Leonardo előkészítő látogatások	20	16	30 000	16 731	55,77%
Grundtvig (Felnőttoktatás) Σ	151	72	537 000	525 475	97,85%
Grundtvig Tanulási kapcsolatok	88	30	471 000	456 000	96,81%
Grundtvig Felnőttoktatói mobilitás	41	22	51 000	50 781	99,57%
Grundtvig Előkészítő látogatások	22	20	15 000	18 676	124,50%
Szakértői tanulmányutak Σ	139	63	100 240	96 492	96,26%

¹ Az Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok hallgatói ösztöndíj pályázatai nélkül

² Még nem végleges adat, de várhatóan a teljes keretet lekötjük – körülbelül 50.000 eurót ítélünk meg meg EILC hallgatóknak a tanév végéig.

A 2008. évi Világ-Nyelv Pályázati Programcsomag forrásfelhasználása

PÁLYÁZATTÍPUS	BEADOTT PÁLYÁZATOK SZÁMA	TÁMOGATOTT PÁLYÁZATOK SZÁMA	TÁMOGATÁSI KERET (FORINT)	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS (FORINT)	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS / KÖLTSÉGVETÉS
Világ – Nyelv (OKM keret)	534	108	33 000 000	33 012 002	100%
Forrás: Támogatás tanulóközpontok fenntartására	22	22		5 464 744	
Élesztő: Új idegennyelv-oktatási program bevezetése	23	11		6 600 148	
Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel	450	47		17 280 000	
Jó gyakorlat – Bemutató nyílt órák szervezése	39	28		3 667 110	
Külföldi tanárjelöltek fogadása (MPA Képzési alaprésze által biztosított keret)					
Magyar középfokú szakképző intézmények	30	11	82 409 000³	30 009 000	36,41%
Külföldi tanárjelöltek / tanárok	26	11			

CEEPUS (2007/2008-AS TANÉV)	
Hálózatok száma (összesen)	39
Magyar koordinációjú hálózat	8
Beutazók száma (hallgatók / oktatók)	354 (188 / 166)
Kiutazók száma (hallgatók / oktatók)	413 (217 / 196)

	BEADOTT PÁLYÁZATOK SZÁMA	TÁMOGATOTT PÁLYÁZATOK SZÁMA	TÁMOGATÁSI KERET (FORINT)	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS (FORINT)	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS / KÖLTSÉGVETÉS
EGT/Norvég Alap – Mobilitási pályázatok	79	63	267 435 002	267 093 819	99,87%

Az **Európai Nyelvi Díj** pályázatra rendelkezésre álló 500 000 forintot a korábbi gyakorlatnak megfelelően teljes mértékben lekötötte és felhasználta 2008-ban a Tempus Közalapítvány.

A **Tempus, Erasmus Mundus, Európa a Polgárokért és Pestalozzi programok** keretében 2008-ban a Tempus Közalapítványnak nem kezelt pályázati keretet.

II.1.2. A képzési tevékenység főbb eredményei számokban

Képzés megnevezése	Csoportok száma (db)	Hallgatói létszám (fő)	Kiadott tanúsítványok száma (fő)
A projektciklus-menedzsment alapjai	1	10	6
Projektmenedzsment lépésről lépésre	3	95	83

³ A teljes pályázati keret a 2007. és 2008. évekre összesen 100 M Ft, ebből 2007-ben lekötésre került 17,591 M Ft.

Az EU kohéziós politikája –a támogatások felhasználása Magyarországon	1	29	24
Vállalkozások indítása és menedzselése (VANDA)	1	77	66
Összesen:	6	211	179

II.1.3. A tudásközponti tevékenység főbb eredményei

2008-ban a tudásközponti tevékenységre önálló egység alakult, amely ernyője alatt működnek tovább a képzések, az esélyegyenlőségi koordinátor és az ügyfélszolgálat, valamint ez a csoport kezeli az EU klaszterekben folyó munkához, valamint az Egész Életen át tartó Tanulás Stratégiájához kapcsolódó hazai disszeminációs projekteket.

A Tempus Közalapítvány az Európai Uniótól nyert támogatásából 2007. szeptember 28-án megrendezte – 11 partnerrel együttműködve - a magyarországi Kutatók Éjszakáját. A Kutatók Éjszakája magyarországi programjain mintegy 600 kutató mutatkozott be, a rendezvény kapcsán 300-nál több sajtómegjelenést regisztrált a Közalapítvány. A programokon mintegy 22.000 látogató vett részt aktívan, az ország 9 településén.

Az Oktatási és Kulturális minisztérium felkérése nyomán a Tempus Közalapítvány sikeresen pályázott az Egész Életen Át Tartó Tanulás stratégiájának magyarországi terjesztésére az Európai Uniótól.

A Tempus Közalapítvány sikeresen pályázott 15 millió Ft-nyi támogatásra az OFA Országos Foglalkoztatási Közalapítvány a nők munkaerő-piaci esélyeinek növelését segítő tevékenységek 2008-as végrehajtására.

II.1.4. Kommunikációs tevékenységek 2008-ban

A TKA által végzett kommunikációs tevékenység része a potenciális pályázók, illetve a képzések lehetséges résztvevőinek tájékoztatása, segítése, a kapcsolattartás a támogatást nyert pályázókkal, valamint az eredmények terjesztése, hasznosulásuk elősegítése. A kommunikációs tevékenység legjellemzőbb eszközei a rendezvények, a kiadványok, a honlap, illetve a médiabeli megjelenések.

2008 fő kommunikációs feladatai közé tartozott az új pályázati formák széleskörű megismertetése, új potenciális pályázók elérése, meggyőzése, az eredmények hasznosulásának további támogatása kommunikációs eszközökkel, a kultúrák közötti párbeszéd jelentőségének kiemelése, valamint a TKA tudásközpont szerepének tudatosítása.

II.2.4.1. Rendezvények

A TKA rendszeresen szervez különböző **rendezvényeket**: célcsoport- és/ vagy téma-specifikus információs napokat, pályázati szemináriumokat, koordinátori találkozót, monitoring szemináriumokat, disszeminációs konferenciákat. 2008-ban **81 rendezvényt** szerveztünk, amelyek között 9 nagy konferencia is szerepelt. A rendezvényeken összesen több mint 3500-an⁴ vettek részt.

A rendezvények közül kiemelkedik a kultúrák közti párbeszéd európai éve kapcsán rendezett májusi LLP konferencia, az őszi nemzetközi Leonardo partnerkereső szeminárium, a téli LLP valorizációs konferencia a tanári hivatás megújításának témájában, valamint az OECD Felsőoktatási Jelentésének eredményeit bemutató, terjesztő nemzetközi konferencia. A Kutatók Éjszakájáról részletesen az V.1.3. pontban szólnunk.

II.2.4.2. Kiadványok

Az egyes célcsoportok lehetőségeit és tájékozódási szokásait figyelembe véve 2008-ban **32 félé kiadvány** készült (közülük kettő csak elektronikus formában). Kiemelendő, hogy új részekkel

⁴ E rendezvények számában nem szerepelnek sem a programok működtetésével kapcsolatos egyéb rendezvények (pl. bírálói, tanácsadó bizottsági ülések), sem a képzések (a mentorképzések kivételével).

folytatódott a 2006-ban újjára indított **disszeminációs kiadványsorozat** (erről részletesebben az V.5. pontban).

Minden kiadvány letölthető a www.tka.hu honlap „Könyvtár” menüpontja alatt.

II.2.4.3. Honlap

Ebben az évben több fejlesztést is végrehajtottunk a honlapunkon: archiválási funkció, szavazómodul, a partnerkereső adatbázis bővítése az „Európa a polgárokért” programmal, fórumstatisztika gazdagítja a kínálatot, microsite-ot működtettünk a kultúrák közti párbeszéd témájának kiemelésére, valamint új portál készült az EU klaszterek eredményeinek itthoni terjesztését célzó projekt számára.

2008-ban **497.101 látogatást** regisztráltunk a honlapunkon, amely az előző évhez képest 12%-os növekedést jelent, számszerűen 52.884-gyel több látogatást. Csakúgy, mint az előző évben, a legtöbben januárban (51.038), a legkevesebben augusztusban (26.991) jártak nálunk. Összesen 3.411.702 oldalt töltöttek le. Az év leggyakrabban látogatott oldala továbbra is az **Aktuális pályázatok**.

Az angol oldalunkat 85.104-en nézték meg, ez a tavalyi évhez képest 114%-os növekedést jelent(!), számszerűen 45.407-tel több látogatást. Továbbra is főként a Study in Hungary oldalait látogatják.

A hírlevelekre feliratkozottak száma (az év végi adatok szerint):

K+F: 3462; Felsőoktatás: 2288; Közoktatás: 3923; Szakképzés: 2117; Nyelvoktatás: 2549; Egész életen át tartó tanulás: 1901; Alumni: 1758; Esélyegyenlőségi: 941, vakbarát verzió: 17; Európa a polgárokért: 1283; Képzések: 2630

Összesen: 22.869

Angol nyelvű hírlevelek: TPF Newsletter: 669; Research Hungary: 267

Összesen: 936

Mindösszesen: 23.805, ami több mint 3000-rel több olvasó az előző évhez képest.

A Kutatók Éjszakája honlapon, amelyet kifejezetten erre a rendezvényre hoztunk létre, 133.475 látogató fordult meg.

II.2.4.4. Médiajelenlét

2008-ban összesen **1892 sajtómegjelenést regisztráltunk** a Tempus Közalapítvány programjaival kapcsolatban (beleértve a pályázati felhívások megjelenését is) a nyomtatott sajtóban és az internetes médiában, ami **212%-os (!) mennyiségi növekedést** jelent az előző évhez képest.

A megjelent hírek, tudósítások, beszámolók közül 1691 foglalkozott konkrétan, részletesebben a pályázati programokkal, 201 esetben pedig csak említés szintjén jelentek meg a programok. A **legtöbb cikk** – a korábbi tendenciákhoz hasonlóan – **internetes honlapokon** és hírlevelekben jelent meg (895), 232 alkalommal kerültek be a hírek nagy példányszámú, országos terjesztésű napilapokba, illetve 508-szor helyi, regionális lapokba.

A nyomtatott és on-line sajtó mellett **80 rádiós, illetve televíziós híradás** hangzott el a Tempus Közalapítványról, illetve egyes tevékenységeiről, többnyire a TKA munkatársai által adott interjúk formájában.

Ebben az évben a legnagyobb sajtóviesszhangot – jellegénél fogva is – megint a **Kutatók Éjszakája** rendezvény kapta 580 megjelenéssel, ami az összes megjelenés egyharmada. A legnagyobb publicitást ez után az Erasmus kapta 331 megjelenéssel.

II.1.5. Monitoring tevékenység

II.1.5.1. Szakmai monitoring

A monitoring tevékenységek alapelveit a Tempus Közalapítvány és a támogatói (elsősorban az Európai Bizottság és az OKM) között – a programok koordinálására – létrejött szerződések határozzák meg.

A szakmai monitoring célja a pályázatok végrehajtásának segítése. A szakmai monitoring tevékenységek 4 típusa állandó gyakorlat a Közalapítvány munkája során:

1. Megelőző vagy **preventív monitoring** – az elfogadott pályázat esetében felhívjuk a figyelmet a projekt esetleges gyenge pontjaira, további javítási lehetőségekre még a projekt kezdetén, annak érdekében, hogy a pályázat a lehető leghatékonyabban valósulhasson meg.
2. **Monitoring szemináriumok** – a nyertes pályázók számára. A projektmunka nyomon követése, a (tematikus) hálózatok kialakulásának elősegítése, konzultációs lehetőség biztosítása
3. A Közalapítvány **monitoring látogatásokat** tesz a nyertes pályázók egy részéhez, melyek során a helyszínen győződhetnek meg a monitoring tevékenységet végző munkatársak a projekt állapotáról..
4. **A TKA minden pályázat írásos szakmai beszámolóit feldolgozza** (desk monitoring).

A szakmai monitoring tevékenység eredményei lehetővé teszik, hogy a Tempus Közalapítvány átfogó képet kapjon a programokról, a megvalósítás problémáiról, a problémák megoldási lehetőségeiről, s így képes pályázói számára minőségi szakmai támogatás nyújtani, illetve a programok eredményeit képes széles körben terjeszteni (disszeminációs tevékenység).

II.1.5.2. Pénzügyi monitoring tevékenység

A projektek szakmai nyomon követése mellett a Tempus Közalapítvány pénzügyi monitoring- és audit-tevékenységet is végez. A pénzügyi monitoring csoport a Közalapítvány **pályáztató programjaihoz kapcsolódóan** a támogatások felhasználásának megfelelőségét vizsgálja.

A 2008-as évben –a korábbi évekhez hasonlóan – a Közalapítvány ötféle pénzügyi ellenőrzést végzett az LLP (illetve elődprogramjai), valamint a CEEPUS és a Világ-Nyelv programokat érintően.

- Időközi beszámoló értékelése
- Záróbeszámoló értékelése
- Tétéles ellenőrzés a pénzügyi beszámoló alátámasztó dokumentumait illetően
- Helyszíni ellenőrzés a projekt megvalósítása alatt (audit)
- Helyszíni ellenőrzés a projekt megvalósítását követően (audit)
- Rendszeraudit.

2008-as ellenőrzések tapasztalatainak és számadatainak összefoglalása:

Az alábbi táblázat a 2008-ban történt helyszíni ellenőrzéseket a projektek földrajzi elhelyezkedése szerinti megoszlása alapján összesítve mutatja:

	Kelet-Magyarország	Közép-Magyarország és Budapest	Nyugat-Magyarország	Összesen
LLP/Leonardo	1	8	7	16
LLP/Erasmus	4	7	5	16
Világ-Nyelv	2	6	0	8
CEEPUS	1	2	2	5
Összesen:	8	23	14	45

A Leonardo kísérleti projektek kapcsán és az Erasmus alprogramban támogatott intézmények földrajzi koncentráltága miatt a helyszíni ellenőrzések aránya nagyobb Budapesten és Közép-Magyarországon.

A 2008-as évben az LLP szabályai alapján, a korábbiaktól eltérően, pénzügyi ellenőrzésre nem került sor a Comenius, a Leonardo és a Grundtvig alprogramok partnerségi⁵ projektjeinél.

A tárgyalt évben, a 2007-ben szerződött Erasmus programok kapcsán rendszer-auditokat végeztünk, így 10 felsőoktatási intézmény (a résztvevő intézmények 25%-a) folyamatait, belső szabályrendszerét

⁵ A partnerségi projektek általánosan támogatást kapnak.

vizsgáltuk meg. A rendszer-auditok a komplex folyamatoknak köszönhetően nagy jelentőségre tettek szert, a felkészült koordinátorok széleskörű információval láttak el. A látogatások 80%-ban jó gyakorlatokat, példaértékű megoldásokat mutattak be.

A fenti évben nagyobb hangsúlyt fektettünk a CEEPUS intézmények meglátogatására, így a nyertes projektek 25%-át vizsgáltuk. Általános tapasztalat az, hogy a programban résztvevő szervezetek folyamatai, pénzügyi menedzsmentje jól kidolgozottan és gördülékenyen zajlik.

Összességében a helyszíni pénzügyi ellenőrzések és monitoring-látogatások száma az előző évhez képest 20%-kal nőtt.

Az alábbi táblázat a pályázati programok záró és időközi beszámolóinak ellenőrzését mutatja:

Programok	1. Beszámolóik ellenőrzéseinek száma 2008-ban ⁶	2. Monitoring és audit látogatások
LLP/Comenius	438	-
LLP/Grundtvig	48	-
LLP/Leonardo	185	16
LLP/Erasmus	147	16
Világ-Nyelv	130	8
CEEPUS	61	5
Összesen:⁴	1009	45

III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2008-ban

III.1. Az Egész életen át tartó tanulás program

2007-től az Egész életen át tartó tanulás program keretei között összevontan, megújult formában folytatódik az Európai Unió oktatást támogató Socrates és a szakképzést támogató Leonardo da Vinci programja.

Az Egész életen át tartó tanulás programja gyerekkortól idős korig teljes mértékben lefedi az élethosszig való tanulást. A **négy szektorális alprogram** közül a **Comenius** a közoktatást, az **Erasmus** a felsőoktatást, a **Leonardo** a szakképzést és a felnőttképzést (a felsőoktatási szint kivételével), a **Grundtvig** pedig a felnőttoktatást támogatja. Ezeket a szektorális programcsomagokat egészítik ki azok a transzverzális programok, amelyek több területhez is kötődnek.

Fontos megjegyezni, hogy 2009. február 28-ig a Tempus Közalapítvány részletes és tételes szakmai és pénzügyi beszámolót készít az Egész Életen Át Tartó Tanulás Program első évében megkötött szerződések kapcsán, amelyet hivatalból párhuzamosan megküld ellenőrzésre az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak. Így az alábbiakban – a jelen beszámoló terjedelmi korlátait szem előtt tartva – csak rövid, áttekintő értékelést adunk a programokról.

III.1.1. Comenius

A COMENIUS alprogram az oktatás óvodától az érettségiig terjedő szakaszára összpontosít. Hozzá kíván járulni a közoktatás minőségének fejlődéséhez, erősíti annak európai dimenzióját, illetve segíti a nyelvtanulást. A COMENIUS alprogram decentralizált része 2008-ban négy pályázattípusból állt:

- COMENIUS Iskolai Együttműködések
- COMENIUS Előkészítő látogatások (az Iskolai együttműködésekhez kapcsolódóan)
- COMENIUS Szakmai továbbképzés pedagógusoknak

⁶ A fent felsorolt, 2008-ban ellenőrzött projektek között a 2005-2008-as pályázati fordulók nyertes projektjei vannak összesítve. A számok egyben tartalmazzák az időközi és a záró beszámolóik bírálatát is.

- COMENIUS Tanárasszisztensi akció (magában foglalja a tanárasszisztensek fogadását is)

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A 2008. február 15-i pályázati fordulóra a **Comenius iskolai együttműködések** pályázattípusban összesen 282 pályázat érkezett, amelyek közül a nemzeti értékelés és a nemzeti irodák közötti egyeztetés után 159 kapott támogatást, összesen 2 389 000 eurót. A legnépszerűbbnek a 24 mobilitást magába foglaló multilaterális együttműködési típus bizonyult.

A Comenius iskolai együttműködések esetén a beadott pályázatok száma kis mértékben csökkent, mely feltehetően egyrészt az iskola összevonásoknak köszönhető, másrészt pedig annak, hogy 2008-ban már kizárólag kétéves együttműködések voltak támogathatóak.

A partneriskolák közötti személyes kapcsolatfelvételt és így az iskolai együttműködések hatékonyabb előkészítését segítik az **előkészítő látogatások**, melyekre külön lehet pályázni. Az erre szolgáló támogatási keret része a Comenius program költségvetésének. 2008-ban 99 előkészítő látogatás pályázat érkezett, amelyből 85 nyert támogatást. A támogatottság aránya 85,9% (2007: 78,9%). A pályázatok összes támogatása 66.862 euró volt.

A **Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak** pályázattípusban 2008-ban négy határidővel lehetett pályázatot benyújtani (január 31.; március 31.; június 30.; szeptember 30.). Összesen 438-an pályáztak, közülük 193 pályázó részesült támogatásban. A tanártovábbképző kurzusra támogatást nyert pályázóknak összesen 434.077 eurót ítél meg a Tempus Közalapítvány, tehát átlagban pályázatonként 2249 eurót. A Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázattípus esetében a beadott pályázatok száma 17 %-kal nőtt, mely feltehetően a sokkal inkább célirányos információterjesztésnek köszönhető. A támogatott pályázatok száma kismértékben csökkent, melynek oka, hogy a hátrányos helyzet vizsgálatakor hangsúlyt helyeztünk a szociális háttér okozta hátrányok kiküszöbölésére magasabb támogatás megítélésével. Így az egy főre eső támogatások átlaga magasabb, mint a megelőző évben.

A korábbi évekhez hasonlóan jelentősen magasabb a nyelvtanár-továbbképzésre jelentkezők aránya az általános tanár-továbbképzéssel szemben, s hasonló ez az arány az elfogadott pályázatok esetében is. A továbbképzések típusait tekintve – a korábbi évekhez hasonlóan - az idegennyelv-tanítás módszertanára irányuló kurzusok domináltak. Az egyéb szaktárgyak oktatásához kapcsolódó vagy transzverzális tematikájú, általános tanár-továbbképzések aránya az összes benyújtott pályázathoz képest kb. 11 %, a nyelvtanfolyamok aránya pedig kb. 12%. A továbbképzések munkanyelvének tekintetében erősödött a már előző évekre is jellemző tendencia. A támogatott továbbképzések 83 %-a angol nyelven zajlott, míg német nyelven csak a kurzusok 8 %-án kommunikáltak a résztvevők. A kevésbé széles körben beszélt, és így prioritást élvező nyelvek között a francia, az olasz és a spanyol jelent meg. A támogatott pályázatok túlnyomó többsége az Egyesült Királyságot (55%), illetve Írországot (20%) jelölte meg célországként, az előző évekhez hasonlóan Németországot (7,7%) és Franciaországot (5,1 %) is megelőzve.

A **tanárasszisztensi pályázattípus** keretében 2008-ban összesen 68 egyéni pályázatot kaptunk, s a rendelkezésünkre álló 182.400 euróból 33 tanárasszisztens külföldi tanítási gyakorlata valósult meg végül. Ez a pályázatszám még megengedte, hogy csak a szakmai szempontból megalapozott tervek kapjanak támogatást, de mindenképpen indokolt a program népszerűsítése érdekében további erőfeszítéseket tenni. Bár 2007-től már nem csak nyelvtanárok, hanem pedagógusi felkészültséggel rendelkező, egyéb tárgyat oktató tanárasszisztensek is részt vehetnek a külföldi iskolai gyakorlatokon, az érdeklődés ebből a célcsoportból az első pályázati évben még nem volt jelentős. A Comenius tanárasszisztens pályázattípus esetében az egyéni pályázatok száma csökkent, melynek oka az előző évhez hasonlóan az lehet, hogy a magyar felsőoktatási rendszer a BA/MA rendszerre tér át folyamatosan, és ebbe a rendszerbe nehezebb beilleszteni a 3-10 hónapos külföldi tartózkodást. Másik ok lehet, hogy egyre több pályázati rendszeren kívüli kiutazási lehetőség áll a fiatalok rendelkezésére az EU-ban.

Az Intézményi pályázatok keretében magyar óvodák, általános és középiskolák is pályázhatnak asszisztensek fogadására. A fogadó iskolák nem részesülnek anyagi támogatásban, mivel a Magyarországon tevékenykedő külföldi tanárasszisztens ösztöndíjat kap a saját országa nemzeti irodájától. 2008-ban 55 intézményi pályázat érkezett a beadási határidőre, ebből mindössze egyet kellett elutasítanunk formai hiba miatt. A nemzeti irodák közötti egyeztetést követően a tavalyi évhez hasonlóan 13 asszisztens érkezett Magyarországra. A magyar fogadó iskolák által beadott pályázatok esetében a két évvel ezelőtti tendencia figyelhető meg. A pályázati szám azt mutatja, hogy sok iskola elvesztette a pályázói kedvét, miután relatíve kevés külföldi tanárasszisztens érkezett Magyarországra, így sok jó pályázatot beadó iskola tanárasszisztens nélkül maradt. Azon intézmények száma azonban melyek számára az iroda tanárasszisztent biztosított 2008-ban közel azonos a 2007-es adatokkal.

A kihívásokra adott válaszok

Comenius Iskolai Együttműködések esetén, a 2008-as pályázati körben több intézménycsoportot is hátrányosan érintett az a szabály, hogy egy iskolának - OM azonosítónként - legfeljebb két futó projektje lehet. Ezért 2009-től lehetővé tettük, hogy egy intézmény tagintézményenként két futó projektben közreműködhessen, amely lehetőséggel előreláthatólag többen is élni fognak.

III.1.2. Erasmus

Az ERASMUS alprogram az Egész életen át tartó tanulás program felsőoktatási komponense. Hozzá kíván járulni az európai felsőoktatási térség megvalósulásához és a felsőoktatásnak, valamint a felsőfokú szakképzésnek az innováció folyamatában játszott szerepének megerősítéséhez. Az ERASMUS alprogram decentralizált része 2008-ban az alábbi pályázattípusokból állt:

- ERASMUS Mobilitás: Hallgatói mobilitás, Hallgatói Szakmai gyakorlatok külföldön, Oktatói mobilitás, Személyzeti képzés külföldön
- ERASMUS Intenzív Nyelvi Kurzus – EILC
- ERASMUS Intenzív programok
- ERASMUS Előkészítő látogatások

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

Az Erasmus program nemzeti szinten kezelt pályázataiban történő részvételhez Erasmus University Charter szükséges, amelyet pályázati úton lehet elnyerni az Európai Bizottságtól. 2008-ban a Magyarországon működő 72 felsőoktatási intézményből 54 rendelkezik ilyennel. A 2007/08-as tanévre 49 felsőoktatási intézmény nyújtott be közülük pályázatot mobilitási támogatásra. 48 intézménnyel jött létre támogatási szerződés. Két intézményi integráció miatt végül 46 intézmény valósított meg Erasmus mobilitást. (A 2008/09-es tanévről még nem állnak rendelkezésünkre végleges adatok.)

Hallgatói és oktatói mobilitás

Hallgatói mobilitás keretében a diákok 3-12 hónapra utaznak külföldre félév-áthallgatásra vagy külföldi szakmai gyakorlatra. A 2007/08-as-es tanévben 3737 ösztöndíjas kiutazás valósult meg, ebből 444 szakmai gyakorlat. Létszámban 3698 hallgató utazott külföldre⁷, átlagosan 5 hónapot töltöttek kint, szakmai gyakorlat esetében 4 hónap az átlag. 2008/09-ben várhatóan kb. 3832 hallgató utazik ki Erasmus-szal.

A legnépszerűbb szakterületek 2007/08-ban az üzlet- és menedzsment tudományok, a társadalomtudományok és a nyelv- és filológiai tudományok voltak. Ez az adat a többéves tendenciákat figyelembe véve várhatóan hasonlóképpen alakul a 2008/09-es tanévben is. E három tudományterületet az összes kiutazó hallgató 47%-a választja külföldi tanulmányai során. A

⁷ 39 hallgató tanulmányokra és szakmai gyakorlatra is külön-külön támogatást vett igénybe, ezt a szabályok megengedik.

legkevésbé népszerű tudományterületek közé a természettudományok, illetve a kommunikáció és informatikai tudományok tartoznak, összesen 5%-ot tesznek ki.

Oktatói mobilitás esetében a legnépszerűbb célországok 2007/08-ben sorrendben Németország, Franciaország, Finnország és Olaszország, valamint meglepő módon Románia az ötödik legnépszerűbb célpont, ez utóbbi jelentős változás a korábbi évekhez képest. Ezek együtt az összes kiutazás 56%-ának célpontjai voltak. A 12 új EU tagország valamelyikébe a kiutazók összesen 20 %-a utazik. A legnépszerűbb tudományterületek (sorrendben) a nyelv- és filológiai tudományok, az üzlet- és menedzsment tudományok, oktatás-tanárképzés, társadalomtudományok majd a műszaki tudományok és technológiák.

A 2007/08-as tanévben 739 oktató utazott külföldre Erasmus oktatói mobilitás keretében, az intézményi időközi beszámolók alapján pedig várhatóan 2008/09-ban 802 kiutazás valósul meg. Az átlagos tartózkodási idő 6 nap volt, ez alatt átlagosan 7,5 órát oktattak 2007/2008-ban.

Szakmai gyakorlat

A külföldi szakmai gyakorlat szervezésére 2007/08-ban 28 intézmény kapott támogatást. Ebben a tanévben 444 hallgató élt a külföldi szakmai gyakorlat lehetőségével.

2007/2008-ban a legnépszerűbb szakterületek sorrendben a következők: üzlet- és menedzsment tudományok, orvostudományok és műszaki tudományok és technológiák, ezek az összes szakmai gyakorlat 53,8%-át teszi ki. Érdekes, hogy míg az orvostudományok alulreprezentáltak a tanulmányi célú mobilitásban, addig a szakmai gyakorlatot célzó mobilitásban a második legnépszerűbb tudományterület. A fogadó vállalatok mérete tekintetében elmondható, hogy kiegyensúlyozott a részvétel, nagyvállalatoknál kicsit többen helyezkednek el, de a közép- és kisvállalatok megoszlása hasonló. Az igény a tavalyi hirtelen emelkedést követően stabilizálódni látszik, 2008/09-ben várhatóan 450 hallgató utazik szakmai gyakorlatra külföldre.

Személyzeti mobilitás

A személyzeti mobilitás is az Egész életen át tartó tanulás program újdonsága. A 38 pályázó felsőoktatási intézmény közül 25 támogatott került ki 2007/2008-ban. Ezekből az intézményekből 164 (nem oktató beosztású) munkatárs utazott külföldi továbbképzésre. 2008/09-ben várhatóan 30 intézményből ismét több mint 160 munkatárs utazik ki.

Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzus – EILC

A 2007/2008-as tanévben hat intézmény szervezett összesen nyolc Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzust. A hat szervező közül öt nagyobb egyetem és a magyar, mint idegen nyelv oktatására specializálódott Balassi Bálint Intézet. A nyolc kurzusból négyet Budapesten tartottak meg, míg a másik négyet nagyobb egyetemvárosokban (Szeged, Pécs és Debrecen). Összesen 149 hallgató érkezett hazánkba, többségük (75%) a nyári időszakban.

A kiutazó Erasmus hallgatók közül 171-en vettek részt Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzuson kevésbé elterjedt nyelveket beszélő európai országokban.

2008/9-ben 7 intézmény szervez Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzust: 6 egyetem és a Balassi Bálint Intézet.

Intenzív Program

Ebben a pályázattípusban felsőoktatási intézmények valósíthatnak meg nemzetközi nyári egyetemeket. 2007-ben 9 magyar koordinációjú pályázat érkezett a Tempus Közalapítványhoz, ebből 5 nyert támogatást, összesen 165.538 eurót. (A pályázatokat csak a koordináló FOI országának nemzeti irodájához kell beadni, és a támogatást is ez az ország adja a teljes projektekre.)

A 2008. márciusi határidőre 10 pályázat érkezett kilenc intézményből, 3 megújítási és 7 új. Közülük 7 nyert támogatást összesen 228.153 euróval. Nyertes pályázatok benyújtói a Szegedi Tudományegyetem, Szolnoki Főiskola, Tessedik Sámuel Főiskola, Károli Gáspár Református Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Szent István

Egyetem. További 14, nem magyar felsőoktatási intézmény által koordinált Intenzív program projektben vesznek részt magyar egyetemek, főiskolák.

A kihívásokra adott válaszok

Az Erasmus program a kezdetektől fogva nagyon népszerű a felsőoktatási intézmények körében. A 2007-es év jelentős kihívása volt a szakmai gyakorlatok akció elindítása, amely 2008-ban azonban már nem jelentett problémát. Munkatársunk az elmúlt évben tevékenyen részt vett a szakmai gyakorlatok megvalósítását segítő európai munkacsoportban.

Az LLP program elindulása számos változást hozott az Európai Bizottságnak a programot érintő tevékenységében. Az LLP Nemzeti Irodák tevékenységét a korábbinál sokkal szabályozottabbá tették, illetve lépéseket tettek a program megvalósításának egyszerűsítése érdekében is. Az egyszerűsítés sajnos egyelőre inkább a pályázók számára érzékelhető, az irodák munkája kötöttebbé vált. Folyamatosan együttműködünk az Európai Bizottsággal annak érdekében, hogy az irodákra nehezedő adminisztrációs terhet egyszerűsítsük, illetve az Erasmus program teljes spektrumában átlátható és konzisztens szabályok érvényesüljenek a továbbiakban is, és megőrizzük azt a rugalmasságot, amely a program sajátja volt a korábbiakban, és immár 21 éve biztosítja annak sikerét. Ennek szellemében 2008-ban az intézmények hatáskörébe rendeltük az EILC hallgatók és a fogyatékossgal élő hallgatók és oktatók pályázatainak kezelését is.

Nemzeti szintű kihívásaink közé tartozik a nemzetközi mobilitási tevékenységek beépítése a felsőoktatási intézmények tantervébe, azaz a hallgatók külföldi tanulmányainak és gyakorlatának elismerése az itthoni tanulmányok részeként. Az ezen a téren tapasztalható problémákra felhívtuk mind az intézményi Erasmus koordinátorok figyelmét az Erasmus koordinációs találkozók, az intézményi audit-látogatásokon szűrőpróbaszerűen ellenőriztük a tanulmányok beszámítását, és minden intézményi beszámoló részét képezi az erről szóló jelentéstételi kötelezettség is. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felsőoktatási szakállamtitkára levélben hívta fel a rektorok figyelmét a probléma megoldásának szükségességére 2008 novemberében.

III.1.3. Leonardo da Vinci

A Leonardo alprogram (az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli) szakképzésnek a pályázati programcsomagja. Az alprogram célja többek között a szakképzési rendszerek, intézmények és gyakorlatok minőségi javításának és az e téren megvalósuló innovációnak a támogatása, valamint a szakképzés és a mobilitás vonzóbbá tétele.

A Leonardo alprogram decentralizált része 2008-ban öt pályázattípusból állt:

- Leonardo Mobilitási pályázatok
- Leonardo Partnerségek
- Leonardo Innováció transzfer pályázatok
- Leonardo Előkészítő látogatások

A 2008-as évben a Leonardo pályázatokat egyrészt az elmélyítés, másrészt az újdonságok bevezetése határozta meg. A 2007-es bevezető év után a mobilitási, az innováció transzfer és az előkészítő látogatások pályázatok esetében a bevezető szakasz eljárásainak pontosabb kidolgozására került sor, illetve új on-line űrlap használatát vezettük be. A 2008-as év újdonsága a Partnerség pályázat indítása volt, amely a Comenius és Grundtvig pályázatokhoz hasonlóan a szakmai együttműködést teszi lehetővé a szakképzésben érintett intézmények számára.

Az on-line űrlapok használata megkönnyítette a pályázatói tevékenységet, gyorsította a bírálati folyamatot, valamint egyszerűsítette a Közalapítvány adatszolgáltatási kötelezettségét.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A 2008. február 8-i beadási határidőre 150 Leonardo **mobilitási pályázat** érkezett. Sajnálatos módon ez 31%-os visszaesést jelent a 2007-es évhez képest. Végül 123 pályázat kapott támogatást, a benyújtott pályázatok 82 százaléka. Az év végéig a támogatást kapott pályázatok közül 5-en visszamondták a projektet, illetve a megítélnél alacsonyabb összegre szerződtek (7 projekt), így 6 tartaléklistára került pályázat bevonására is sor kerülhetett. Ez azt jelenti, hogy végül a 2008-as körben 124 projekt kezdhette el a tevékenységét.

A 2008-as pályázati körben összesen 1632 fő kiutazó számára tudtunk megítélni támogatást, ez csak 18 fővel kevesebb a 2007-es pályázati körhöz képest, ugyanakkor a projektek száma jóval kevesebb. Az 1632 kiutazóból 432 hátrányos helyzetű kedvezményezett, és 162 kísérő is részt vesz a projektekben. A leszerződött teljes támogatási összeg 2.839.542 Euró. Célcsoportonkénti megoszlásban ez a következőket jelenti, 1212 szakmai alapképzésben résztvevő, 189 munkavállaló / munkanélküli és 231 fő szakképzési szakértő tapasztalatcseréjére/szakmai gyakorlatára jutott támogatás.

Az **innováció transzfer** pályázatok esetében a beérkezett pályázatok száma az előző évihez képest valamelyest növekedett, határidőre 26 pályázat érkezett. A pályázat számok háttérében a fokozott és célzott információs tevékenység, illetve az állhat, hogy a potenciális pályázók megismerték az új pályázati forma lehetőségeit. A pályázatok 42 százaléka kapott kiváló vagy jó minősítést, így a rendelkezésre álló keretek szinte teljes körű lekötése nem jelentett problémát, összesen 10 pályázatot tudtunk támogatni. A pályázatok témái rendkívül változatosak: a minőségi menedzsment, befektetés és belső pénzügyi szabályozásokon át az oktatás témakörében 4D-s tanulás, tanárok és oktatók informatikai képzése, illetve az idősek munkaerőpiaci reintegrációja is megtalálható.

A **partnerség** pályázatok esetében a tanulási folyamat volt a jellemző, az első év az új program szabályainak és tartalmának megismertetésével telt, illetve a mind a pályázók mind a projektgazdák fokozott támogatását jelentette. Az első pályázati kör beadási határidejét egy a mobilitással egybekötött információs kampány előzte meg, majd az érdeklődők számára pályázati szemináriumot tartottunk. Határidőre 51 pályázat érkezett, amelyek közül 9 pályázott koordinátori szerepben. A hosszú nemzetközi egyeztetést követően összesen 18 pályázatot tudtunk támogatni.

A partnerintézmények közötti személyes kapcsolatfelvételt és így a Leonardo pályázatok hatékonyabb előkészítését segítik az **előkészítő látogatások**, melyekre külön lehet pályázni. 2008-ban összesen 20 pályázat érkezett, amelyből 16-t tudtunk támogatni.

A kihívásokra adott válaszok

A Leonardo mobilitási pályázatok esetében habár csökkent a beadott pályázatok száma, ám az érdeklődés továbbra is nagyobb, mint a rendelkezésre álló keretösszeg. A beérkezett pályázatok száma ebben az évben is lehetővé tette, hogy a minőségi elveket követő bírálat során csak a kiváló és jó minőségű pályázatok támogatására kerüljön sor, és ne legyen szükség az év folyamán újabb pályázati forduló meghirdetésére a rendelkezésre álló pályázati keretek lekötéséhez. A minőség vonatkozásában többéves munka eredményéről van szó, amelynek során az összetett eszközrendszerrel (személyes tanácsadás, pályázati író, projektmenedzsment tréning stb.) erősítettük a projektek minőségét. 2008-ban sor került a legjobb kedvezményezett beszámolóik, illetve a legjobb kedvezményezett fotók díjazására is, valamint kiadványban jelenhettek meg a korábbi évek legjobb példái is.

A partnerség pályázatok tekintetében az első év tapasztalatai alapján a pályázattípus sikeres, és világosan látszik, hogy szakképzési területen is igény van a szakmai együttműködésre, közös tanulásra az intézmények között. A támogatott projektek témái között többek között az alábbiak találhatók meg: farmerek képzésének fejlesztése, továbbképzése, ötvösképzés, vízgazdálkodás, építőipar, vendéglátás, tanártovábbképzés stb. A minőség vonatkozásában ennél a projekttypusnál is alkalmaztuk a máshol már jól bevált gyakorlatokat, így az induló projektek a lehető legtöbb támogatást kapták.

2008-ban a Tempus Közalapítvány egy Partnerkereső szemináriumot is szervezett, amelynek célja az volt, hogy elősegítse partnerkapcsolatok létrehozását és ezen keresztül sikeres projektek előkészítést Leonardo mobilitási és partnerség pályázatokban érdekelt intézmények, szakemberek számára. A szeminárium nagyon sikeres volt, 48 külföldi és 22 magyar résztvevő volt jelen. A visszajelzések

alapján több Leonardo projekt kidolgozására is sor kerülhetett a későbbiekben, illetve a résztvevők a programmal nagyon elégedettek voltak.

Az innovációs projektek vonatkozásában sikeres volt a 2008-as pályázati forduló. A pályázatok száma növekedett az előző évihez képest, ám sajnos a beadott pályázatok minősége nem érte el az előző évit. Ezzel együtt azonban elmondható, hogy a pályázók megtanulták a pályázattípus újdonságát az előző programszakaszhoz képest, és a pályázatok transzfer jellege is kidomborodott, többségében bevált, működő jó példák átadásáról / átvételéről volt szó.

III.1.4. Grundtvig

Az EU felnőttoktatási, szakmától független, általános ismeretek oktatását és tanulását támogató együttműködési pályázati akciói tartoznak a GRUNDTVIG alprogramhoz. A GRUNDTVIG alprogram decentralizált része 2008-ban az alábbi pályázattípusokból állt:

- GRUNDTVIG Tanulási Kapcsolatok
- GRUNDTVIG Felnőttoktatói mobilitás
- GRUNDTVIG Előkészítő látogatások

2008-ban zajlott a 2009-től pályázható új Grundtvig pályázattípusok (Grundtvig felnőtt tanulói műhelyek, Grundtvig időskorú önkéntes projektek és Grundtvig asszisztensek) európai szintű előkészítése, ezek hazai népszerűsítése, a pályázattatás feltételeinek megteremtése.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A 2008. február 15-i beadási határidőre 88 Grundtvig **Tanulási Kapcsolatok pályázat** érkezett. Ez 2007-hez képest csökkenést jelent (2007-ben 98 pályázat érkezett ugyanebben a pályázattípusban), ám ha hosszabb távon tekintjük át az adatokat, akkor stabilitást tapasztalunk, melybe a 2008-ban beérkezett pályázatok száma jól illeszkedik, növekedést is mutat. (2006-ban 77-et, 2005-ben 79-et.)

A beérkezett pályázatok minőségét mutatja, hogy formai okokból 12, míg tartalmi okokból mindössze 5 pályázat került elutasításra. A nemzetközi egyeztetés nyomán végül 30 pályázat kapott támogatást egy-egy kétéves nemzetközi együttműködés megvalósítására. A Grundtvig Tanulási kapcsolat támogatások összege 456.000 EUR, a vállalt mobilitások száma 328.

Örvendetesnek gondoljuk, hogy a nyertes pályázatok intézményi háttere meglehetősen sokszínű volt: a projektek nagy részét civil szervezetek (8) és felnőttoktatási célú szervezetek (9) valósították meg, de rajtuk kívül vállalkozások, kulturális szervezetek, felsőoktatási intézmények és felnőttképző, illetve szakképző intézmények pályázata is kapott támogatást.

Kevésbé szerencsés viszont a nyertes projektek földrajzi megoszlása. Egyértelmű a fővárosi dominancia, a 30 projekt közül 19 Budapesthez kapcsolódik, de csak egy olyan régió van, amelyben nincs támogatott Tanulási kapcsolat projekt (Dél-Dunántúl). Ki kell azonban emelni, hogy a helyzet ennél lényegesen kiegyensúlyozottabb, ha a beadott pályázatok megoszlását nézzük. Bár a pályázatok körülbelül harmada még mindig Budapestről érkezett (34,8 %), ez a 2007-es 42 %-os arányhoz képest jelentős csökkenés. Valamennyi régióból érkezett pályázat, így megállapítható, hogy a vidéki pályázók aktivitása növekszik.

A pályázatok témája is meglehetősen változatos volt 2008-ban, a három leggyakoribb téma a következő: hátrányos helyzetű felnőttek bevonása a felnőttoktatásba, interkulturális tanulás, információk és kommunikációs technológiák használata a felnőttoktatásban.

2008-ban összesen 41 pályázat érkezett az egyéni **felnőttoktatói mobilitási** pályázattípusban. Sajnos meglehetősen magas volt a formailag hibás pályázatok száma (21%). A formailag megfelelő pályázatok tartalma azonban jó minőségűnek mondható, hiszen tartalmi okból csak 4 pályázat elutasításra került sor. A visszalépések miatt végül összesen 19 pályázó kapott támogatást, együttesen

50.781 EUR értékben. A visszalépések háttérében több esetben is az állt, hogy több nemzetközi kurzust lemondtak a szervezők.

A partnerintézmények közötti személyes kapcsolatfelvételt és így a Grundtvig Tanulási kapcsolat pályázatok hatékonyabb előkészítését segítik az **előkészítő látogatások**, melyekre külön lehet pályázni. A beérkezett 22 pályázat közül 20 kapott támogatást, összesen 18 676 EUR értékben.

A kihívásokra adott válaszok

A 2008-as évben a Tanulási kapcsolatok pályázattípus esetében az Európai Bizottság új bírálati folyamatot vezetett be. Ennek alkalmazása volt a program életében a legnagyobb változás, mely tartalmi és technikai kérdéseket egyaránt felvetett.

A Grundtvig pályázatok pénzügyi feltételei továbbra is egyszerűek, és az átalány-, illetve egységár alapú kalkuláció dominál, első tapasztalataink és a pályázók visszajelzései ezzel kapcsolatban alapvetően pozitívak.

Összességében eredményesnek nevezhető a Grundtvig program 2008-as éve. Mind a pályázatok száma, mind azok minősége azt jelezte, hogy a felnőttoktatás területén is egyre szélesebb az a kör, amely rendelkezik a nemzetközi együttműködésekhez szükséges pályázattíró és projektmenedzsment kapacitással és nemzetközi kapcsolatrendszerrel.

A Tanulási kapcsolat projektek esetében 2008-ban bevezetett új bírálati folyamattal kapcsolatos aggodalmak egy része eloszlott. A közös európai bírálati rendszerben az egyes partnerországoknak ugyan kevesebb befolyása van a végeredményre, azonban az első kör tapasztalata az, hogy Magyarországon a támogatás eloszlását (pl. intézménytípusok vagy projekttemák tekintetében) ez kevésbé befolyásolja.

A következő időszakban viszont további erőfeszítéseket szükséges tenni a pályázatok egyenlőtlen földrajzi megoszlásának további csökkenése érdekében.

2008-ban külön kihívást jelentett a 2009-től pályázható, új Grundtvig pályázattípusok előkészítése, népszerűsítése és a pályáztatás feltételeinek megteremtése. A jelentés készítésének idején már jól érzékelhető az új lehetőségek iránti érdeklődés, mely új pályázói köröket is bevonhat a programba.

A jövő szempontjából – az új, több felnőtt tanulói mobilitást támogató pályázati lehetőségek európai bevezetése előtt – ígéretes, hogy a Tanulási Kapcsolat projektek kimondottan sok mobilitást terveznek.

III.1.5. Szakértői tanulmányutak oktatási döntéshozók és szakértők számára

A Szakértői tanulmányutak 2007-ben a korábbi ARION és a CEDEFOP tanulmányutak egyesítésével jött létre, s az Egész életen át tartó tanulás program Transzverzális programjai között kulcsfontosságú szerepet tölt be. Fő célja, hogy támogassa az Európai Unióban az oktatási és képzési rendszereket érintő célkitűzéseit, ezen belül elősegítse az európai szintű információ- és tapasztalatcserét oktatási és képzési kérdésekben, terjessze a szakértői tanulmányutak résztvevői által megszerzett ismereteket és nemzetközi tapasztalatokat, összekapcsolja a szakértői tanulmányutakat az Oktatás és képzés 2010 munkaprogrammal, valamint az Egész életen át tartó tanulás programjának más alprogramjaival.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

Az érdeklődő szakértők **egyéni ösztöndíjas** támogatásra nyújthattak be pályázatot a Nemzeti Irodához. Ebben az évben a beadott pályázatok száma már elérte a 139-et, amely lehetővé tette, hogy csak a magas szakmai színvonalat képviselő pályázatokot támogassuk, s közben még egy 15 fős várólista is rendelkezésünkre állt az esetleges visszalépések okozta problémák kezelésére. A program költségvetési kerete 2008-ban 88.000 euró volt, melyből 63 tanulmányút valósult meg. A támogatottak harmada, összesen 21 szakértő érkezett a szakképzés területéről. A Szakértői tanulmányutak katalógusban a tanulmányutakat 38 témakörbe osztva találjuk. A 38 témakörből 24 esetében vettek

részt magyarországi oktatási és képzési szakértők a 2008-as pályázati évben. A 2007-es év rekord mennyiségű pályázati számához képest is egy kisebb növekedésről számolhatunk be a 2008-as évben. A beadott pályázatok száma 2%-kal nőtt, a nyertes pályázatok száma pedig közel megegyezik a 2007-es adatokkal. Ez köszönhető a fokozott információ terjesztésnek, illetve annak is, hogy az LLP bevezetésével a korábbi CEDEFOP tanulmányutak beleolvadtak a volt ARION programot is tartalmazó Szakértői tanulmányutak pályázattípusba, így jelentősen kibővült a potenciális pályázói kör. A formai hibás pályázatok száma jelentősen csökkent.

A 2008/2009-ben megvalósítandó **tanulmányutak szervezésére** a 2008-ban is 12 pályázat érkezett, s a bírálók szakmai értékelésének megfelelően hetet javasolt az Iroda a kurzuskatalógusba. Mivel a katalógusban mindig több tanulmányutat jelentetnek meg, mint amennyinek a megszervezésére a programban rendelkezésre álló források mellett ténylegesen lehetőség van, így minden évben több tanulmányutat törölni kell az egyeztetések során. Ebben az évben ilyen okok miatt egy magyar tanulmányút megszervezésétől kellett elállnunk.

A kihívásokra adott válaszok

A szakértői tanulmányutak program népszerűsége az elmúlt években töretlenül növekedett Magyarországon, s ehhez a tavalyi évtől a pályázói célcsoportok jelentős kibővülése is hozzájárult. Kifejezetten kedvező fejlemény, hogy a szektorális programokat koordináló munkatársak, valamint más, külső partnerekkel való együttműködés eredményeként a program mindkét fő célcsoportját, azaz az oktatási és a szakképzési szakértőket is sikerült megszólítani, arányuk megfelel az előzetes elvárásoknak. A magyar szakértők motiváltságát mutatja, hogy a más tagországokban súlyos gondokat okozó visszalépések száma nálunk elenyésző, a teljes pályázati évben mindössze egy szakértő állt el a tanulmányút megvalósításától. A kurzusszervezés iránt érdeklődő intézmények száma is megfelelőnek mondható az elmúlt két évben, itt további jelentős javulást a szervezéshez kapcsolódó stabil pénzügyi háttér megteremtése hozhat.

III.2. Erasmus Mundus

Az Erasmus Mundus az Európai Unió külső együttműködési programjainak zászlóshajója. A programban nyertes európai felsőoktatási intézmények magas színvonalú közös képzéseket, valamint részképzéseket nyújtanak a legkiválóbb hallgatók részére, érkezzenek azok a világ bármely részéről is. Az Európai Bizottság ezért a program keretében támogatást nyújt a felsőoktatási intézmények együttműködéséhez, és ösztöndíjat kínál európai és Európán kívüli hallgatóknak és oktatóknak. Ezen kívül pedig olyan projekteket is támogat, amelyeknek növelik az európai felsőoktatás vonzerejét.

Az Erasmus Mundus első szakasza 2004-2008 között működött, 2009-től a program megújulva és kibővülve folytatódik 2013-ig, – a korábbiakhoz képest megötszörözött – 1 milliárd eurós költségvetés mellett.

A programot az Európai Bizottság Oktatási, Kulturális és Audiovizuális Végrehajtó Ügynöksége (EACEA) kezeli az Oktatási és Kulturális Főigazgatósága, valamint az EuropeAid Együttműködési Hivatala felügyelete mellett. A program végrehajtásában részt vesznek továbbá az Európai Bizottság delegációi, valamint az EU tagállamokban működő Erasmus Mundus nemzet irodák. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felkérésére Magyarországon a Tempus Közalapítvány látja el ez utóbbi feladatot.

A Tempus Közalapítvány nemzeti koordinációs és információs tevékenységet végez az Erasmus Mundusszal kapcsolatban, hiszen a program teljes mértékben centralizált, azaz az Európai Bizottság végzi a pályázatást. Az Erasmus Mundus programmal kapcsolatban az alábbi tevékenységeket végeztük 2008-ban:

- Fenntartjuk a www.erasmusmundus.hu honlapot (a Közalapítvány honlapján), folyamatosan megjelentettük az aktuális információkat a programról.

- A pályázati lehetőségeket, a program eredményeit széles körben terjesztettük (pl. TKA Felsőoktatási e-hírlevél, információs napok, TKA kiadványok) és más programok koordinátorain keresztül is tájékoztattuk a felsőoktatási intézményeket (pl. Erasmus és CEEPUS koordinátorok).
- A TKA más felsőoktatási rendezvényein (CEEPUS, Erasmus, Regionális Bologna konferenciák) rövid bemutatóval szerepeltettük a programot.
- Közreműködtünk a partnerkeresésben leendő pályázók részére.
- Pályázati tanácsadást biztosítottunk az érdeklődők és a pályázóink számára.
- Folyamatosan részt vettünk a korábban általunk kezdeményezett egyeztetéseken a közös képzések jogszabályi háttéréről, akkreditációjáról az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a Magyar Akkreditációs Bizottság között.
- Közreműködtünk az Erasmus Mundus második szakasza jogszabályi háttérének véleményezésében, az új program szakasz kereteinek kialakításában.
- Segítettük a magyar érdeklőségű Erasmus Mundus mesterképzések működését, különösen a beérkező hallgatók vízummal, tartózkodási engedéllyel kapcsolatos problémáinak megoldását.
- Részt vettünk az Erasmus Mundus nemzeti irodák találkozóin. Közös projektekben veszünk részt az érdeklődők minél alaposabb tájékoztatása érdekében, közreműködtünk az európai felsőoktatás népszerűsítő projekt, a „Global Promotion” megvalósításában.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A 2004-2008 között létrejött 103 Erasmus Mundus mesterképzés közül tízben magyar egyetem is részt vesz, ami régiós összehasonlításban kiemelkedő. A programban való részvétel lehetőséget nyújt a részt vevő magyar egyetemnek nemzetköziesítésére, valamint hozzájárul a képzéseik minőségének fejlesztéséhez, ahogy a magyar felsőoktatás külföldi népszerűsítéséhez is.

III.3. Tempus

A Tempus programot az Európai Bizottság az ún. partnerországokban⁸ lezajló felsőoktatási reformtörekvések és ezeken keresztül a szociális és gazdasági felemelkedés támogatására hozta létre. A program elsődleges célja a nemzetközi együttműködésekben keresztül a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének támogatása a bolognai folyamat és a lisszaboni stratégia szellemében. Ezen túlmenően célul tűzi ki a kultúrák közti egyetértésnek, valamint egymáshoz való közeledésének, illetve a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének és adaptálásának elősegítését, ezáltal a felsőoktatással szemben jelentkező gazdasági-, kulturális elvárásoknak való hatékonyabb megfelelést. Magyarország korábban kedvezményezett országgént vehetett részt a programban, azonban a 2004-es csatlakozást követően, mint teljes jogú európai uniós tag segíti a Tempus III és 2008-tól a Tempus IV partnerországok felsőoktatásának fejlesztését.

A programot az Európai Bizottság Oktatási, Kulturális és Audiovizuális Végrehajtó Ügynöksége (EACEA) kezeli az Oktatási és Kulturális Főigazgatósága felügyelete mellett. A program végrehajtásában részt vesznek továbbá az Európai Bizottság delegációi, valamint a partnerországokban működő nemzeti Tempus irodák és az EU tagállamokban működő nemzet kapcsolattartó pontok. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felkérésére Magyarországon a Tempus Közalapítvány látja el ez utóbbi feladatot.

⁸ Albánia, Algéria, Azerbajdzsán, Bosznia Hercegovina, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Koszovó, Libanon, Macedónia, Marokkó, Moldova, Montenegró, Oroszország, Örményország, Palesztina, Szerbia és Koszovó, Szíria, Tádzsikisztán, Tunézia, Türkmenisztán, Ukrajna, Üzbegisztán

A Tempus Közalapítvány (TKA) nemzeti koordinációs az információs tevékenységet végez az Erasmus Mundus-szal kapcsolatban, hiszen a program teljes mértékben centralizált, azaz az Európai Bizottság végzi a pályáztatást. A Tempus programmal kapcsolatban az alábbi tevékenységeket végeztük 2008-ban:

- A TKA honlapján folyamatosan megjelentettük az aktuális információkat a programról és minden partnerországról.
- Magyar nyelvű leoporellót adtunk ki és terjesztettünk a felsőoktatási intézmények körében, és szerepeltettük a programot a TKA felsőoktatási kapcsolódású kiadványaiban is.
- Részt vettünk a Tempus IV második, 2009-es pályázati felhívás tökéletesítésében, a nemzeti kapcsolattartó pontok és a nemzeti Tempus irodák találkozóin.
- A TKA más felsőoktatási rendezvényein (CEEPUS, Erasmus, Erasmus Mundus) rövid tájékoztatást adtunk a programról.
- Közreműködtünk a partnerkeresésben leendő pályázók részére.
- Pályázati tanácsadást biztosítottunk leendő és meglévő pályázóink számára.
- Információs napot és pályázatíró szemináriumot tartottunk.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A Tempus IV első, 2008-as pályázati felhívásában 50 projektet támogatott az Európai Bizottság, magyar érdekeltséggel 8 pályázat rendelkezik, közülük az egyiket magyar felsőoktatási intézmény koordinálja. A magyar felsőoktatási intézmények a program keretein belül nemcsak átadják tapasztalataikat a hazai felsőoktatási reformokról, hanem továbbfejlesztik működésüket az EU felsőoktatási modernizációs törekvéseinek megfelelően.

III.4. Európa a polgárokért

Az Európai Bizottság 2007-től 2013-ig tartó Európa a polgárokért programjának legfőbb célkitűzése, hogy kapocs legyen az Unió és polgárai között.

2008-ban az Európa a polgárokért program magyarországi kontaktpontjának fő feladata a program népszerűsítése, információnyújtás és a legnagyobb magyarországi non-profit szervezetekkel való kapcsolatépítés volt.

Az egyes pályázati akciók **felhívásai** a beadási határidők szerinti ütemezésben megjelentek a Tempus Közalapítvány honlapján, a releváns célcsoportoknak szóló tematikus elektronikus hírlevelekben, valamint további terjesztésre eljuttattuk a partner multiplikátor szervezeteknek is.

A TKA **honlapján** az Európa a polgárokért oldalakon elérhető a program és az egyes pályázattípusok leírása, a pályázati dokumentumok és az aktuális hírek, valamint jó példák és gyakran feltett kérdések segítik a pályázókat. Kiemelkedő eredményként könyvelhetjük el, hogy a havonta megjelenő *Európa a polgárokért: civileknek, önkormányzatoknak, polgároknak* címet viselő **elektronikus hírlevél** olvasóinak számát az év során sikerült megnégyszerezni: a kezdeti 280 olvasó helyett az év végére már **1280 olvasóhoz** jut el a kiadvány.

A programról, prioritásairól, projektekről több cikk is megjelent a Pályázati Pavilon magazin tavaszi és őszi számában is. A programot bemutató általános leoporelló mellett két célcsoport-specifikus verzió is készült a non-profit szervezetek, illetve az önkormányzatok számára, valamint elkészült a program első disszeminációs kiadványa számos projektbemutatóval.

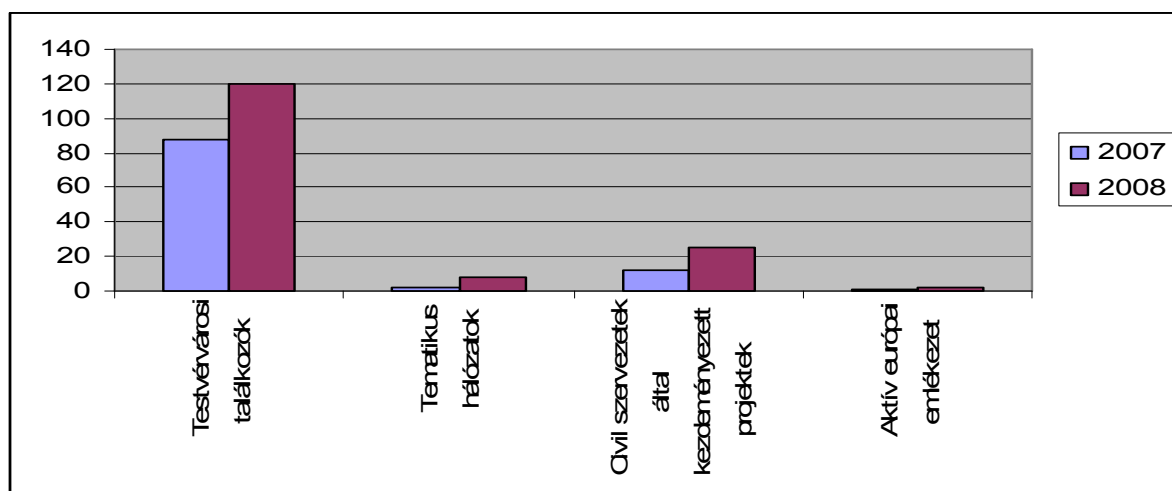
A pályázók segítése érdekében **információs napokra** és **pályázatíró szemináriumra** is sor került az évben több alkalommal is. Az információs napok sikerét jelzi, hogy az elégedettségi ívek alapján az információs napokat átlagban **4,7-re** értékelték. A TKA 2008. őszen, **október 8. és november 12.** között szervezett **regionális információs kampánya** során az ország **nyolc** városában (Miskolc, Veszprém, Nyíregyháza, Szeged, Pécs, Győr, Budapest, Zalaegerszeg) tartott tájékoztató napon az

Egész életen át tartó tanulás program pályázati lehetőségei mellett az Európa a polgárokért program bemutatása is hangsúlyt kapott.

A partner szervezetek segítségével számos más szervezésű **rendezvényen** tarthattunk ismertetőt a programról.

A pályázati aktivitást tekintve, Magyarország az öt legaktívabb európai ország közé tartozik, különösen a testvérvárosi projektek esetében.

A nyertes projektek száma 2007-hez képest az alábbiak szerint alakult 2008-ban:

III.5. EGT/ Norvég Alap – Mobilitási Alap

A Tempus Közalapítvány a 2004. évi pályázati fordulóban, a humán erőforrás-fejlesztés és oktatás prioritáshoz kapcsolódva nyert támogatást pályázati alap megvalósítására az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmustól.

A pályázati alap célja, hogy elősegítse a nemzetközi együttműködéseket, az intézmények közötti partnerségeket, és kétoldalú mobilitási programokat valósítson meg annak érdekében, hogy ezzel fokozza Magyarország részvételét a liszaboni / kopenhágai / bolognai folyamatokban. A pályázati alap keretében ezért aktuális oktatási, képzési témákhoz kapcsolódóan mobilitási tevékenységekre lehet pályázni. A célszágok az Európai Gazdasági Térség nem uniós tagállamai (Norvégia, Izland, Liechtenstein). A mobilitás megvalósulhat kölcsönösségi alapon is, vagyis a résztvevő országokból Magyarországra irányuló mobilitás támogatására is lehetett pályázni.

A pályázati alap megvalósítását 85%-ban az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmus, 15%-ban a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség finanszírozza.

A program 2007 végén indult, amikor is a december 10-i határidőre összesen **79 pályázat** érkezett. A pályázatokat egy a TKA által kifejlesztett online adatbázisban kellett elkészíteni, és onnan kinyomtatva a megadott határidőre postára adni.

A 79 db pályázatot 39 intézmény adta be. A legaktívabb célcsoport a felsőoktatás volt: 17 felsőoktatási intézmény vagy annak valamely kara pályázott összesen 52 pályázat megvalósítására. Emellett a szakképzést 10 szakközépiskola, 2 munkaügyi központ képviselte, de pályáztak civil szervezetek is, illetve közoktatási intézmények és egyéb szervezetek.

A pályázatok formai, pénzügyi és tartalmi bírálatára 2008 januárjában került sor. A pályázatok közül 3 bizonyult formai hibásnak, így 76 pályázat ment tovább pénzügyi, majd tartalmi bírálatra. A pénzügyi ellenőrzést a TKA munkatársai végezték, míg a tartalmi bírálatot két külső szakértő, akik a TKA Kuratóriuma által korábban jóváhagyott szakértői listáról kerültek kiválasztásra. A bírálók előzetesen felkészítésen vettek részt.

A mobilitási pályázatok megvalósítására rendelkezésre álló keret (euróról forintra átszámolva) 267 435 002 Ft volt. A beadott pályázatok támogatási igénye 387.823.589 Ft-ot tett ki. A tartalmi bírálat pontszámai alapján a Szakképzési Tanácsadó és Kiértékelő Bizottság egyhangúlag döntött a támogatásra javasolt, a tartaléklistára kerülő, illetve az elutasított projektekről. Ennek alapján 61 projekt kapott támogatást, 266 721 485 Ft értékben, 4 pályázat pedig tartaléklistára került.

Mivel a támogatást az EGT/Norvég Alap adja, illetve azt a beszámolók alapján a magyar állam előfinanszírozza, így a Központi Pénzügyi és Szerződéskötő Egység (KPSZE) képviselője, mint Végrehajtó Ügynökség és Szakmai teljesítés-igazoló, szintén jelen volt a döntésnél, illetve ellenőrizte a pályázati anyagokat. A KPSZE ezt követően hagyta jóvá a támogatott, tartaléklistára helyezett és elutasított projektek listáját.

A TKA 2008. április 1-jén **projektmenedzsment szemináriumot** tartott a támogatást nyert projektgazdáknak, majd ezt követően indult meg a szerződéskötés. A TKA közben elkészítette a Projektmenedzsment kézikönyvet, mely a megvalósítás szabályait rögzíti, és magyar intézmények partnerekkel történő kapcsolattartásának megkönnyítése érdekében a dokumentumot angolra is lefordította.

A TKA a pályázati alap kapcsán a Pályázati Pavilonban, illetve az elektronikus hírlevelekben jelentetett meg híreket, információkat 2008-ban, illetve sajtóközleményt is megjelentetett az eredményekről.

A projektek indulása után 1 visszamondás, illetve több esetben alacsonyabb támogatási összegre történő leszerződés következtében forrás (5 577 838 Ft) szabadult fel, amit a TKA tartaléklistás pályázatok támogatására használt fel. Ennek eredményeképp 3 projekt bevonására kerülhetett sor, így az összes lekötött pályázati keret 267 093 819 Ft, amely 63 projekt támogatását biztosítja. Ezzel összességében a felhasználható keret közel 100%-át sikerült lekötni a támogatott projektek között.

A TKA a megvalósult, illetve futó projekteket folyamatosan ellenőrzi: monitoring és auditlátogatások, illetve tételes ellenőrzés keretében. Az első ilyen ellenőrzésre 2008 decemberében került sor.

A leszerződött projektek számának és minőségének tükrében sikeresnek ítéljük meg a pályázati alaphoz kapcsolódó 2008-as tevékenységeket.

III.6. CEEPUS Ösztöndíjprogram

A CEEPUS program multilaterális nemzetközi szerződés keretében működő, közép-európai felsőoktatási mobilitást támogató program. Célja, hogy lehetővé tegye a részt vevő országok felsőoktatási intézményei (egyetemek, főiskolák) számára az oktatói és diákcseréket, nyelvi és szakmai kurzusokon, valamint nyári egyetemeken való közös részvételt, hogy erősítse a közép-európai értelmiség szakmai kapcsolatait .

Kihívások a CEEPUS II-ben

Az év egyik legnagyobb kihívása az volt, hogy elősegítsük a CEEPUS II Egyezmény által lehetővé váló új együttműködési forma, a közös diplomaprogramok megvalósítását.

A Tempus Közalapítvány kiemelten fontos feladatként kezeli a pályázók tájékoztatását, amely alapvetően két célcsoportot érint: a leendő intézményi és egyéni pályázókat; illetve a nyertes pályázókat a projekt során, a projektek eredményeinek széles körben való terjesztése érdekében. Célunk, hogy a pályázati aktualításokról történő folyamatos tájékoztatás mellett összegyűjtsük és bemutassuk a már több mint tíz évre visszatekintő CEEPUS program keretében megvalósult együttműködések tapasztalatait, szakmai eredményeit, és széles körben terjesszük azokat.

A magyar felsőoktatási intézmények körében a CEEPUS program jelentős szerepet tölt be a regionális kapcsolatok tekintetében, így törekszünk arra, hogy az érdeklődés továbbra is élénk maradjon, és újabb intézményeket is bevonjunk a programba.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

Hálózati pályázatok

A 2007/2008-as tanévben 39 hálózatról nyolcat koordináltak magyar intézmények, és összesen 59 alkalommal vett részt magyar egyetem vagy főiskola valamely oktatási egysége. Az egyes országok aktivitása eltérő a hálózatokon belül, de jelentősen befolyásolja a lehetőségeiket a rendelkezésre álló hónapkeret, azaz a pénzügyi keret. A pályázati keret 2008-ban 46 millió forint volt, amit a beérkezők ösztöndíjára fordítottunk.

Egyéni mobilitás

A hallgatói és oktatói mobilitás a CEEPUS hálózatokon belül történik. Ha egy oktató vagy hallgató nem talál saját intézményében megfelelő hálózatot, akkor freemoverként is részt vehet a programban, ha az adott célország hálózata nem használta ki a teljes hónapkeretüket. A Magyarországról kiutazók az eredetileg rendelkezésre álló hónapkereteket maximálisan kihasználták, sőt a többi ország által fel nem használt hónapokat is igénybe vették. A Magyarország által felajánlott 550 beutazó ösztöndíjas hónap kihasználtsága a 2007/2008-as tanévben 96%. A kihasználatlan hónapok késedelmes lemondások miatt keletkeznek. A 2007/2008-as tanévben az egyetemek/főiskolák 354 főt (188 hallgató + 166 oktató) fogadtak Magyarországon, míg 413 magyar (217 hallgató + 196 oktató) töltött ösztöndíjas időszakot más CEEPUS országokban. 2008/2009-ben, amely még nem lezárt tanév, a fogadási hónapkeretek kihasználtsága jelenleg 90%-os, azonban a nyári egyetemek támogatásával ismét várható a 100%-hoz közeli felhasználás.

A Tematikus Hálózatok keretében Bosznia-Hercegovinával lehetett együttműködni. Az együttműködés kerete Magyarország esetében tíz ösztöndíj-hónap, amelyet a 2007/2008-as tanévben részben fel is használtunk.

A 2007/2008-as tanévben a magyar kiutazó ösztöndíjasok legkedveltebb célországa Ausztria, de igen népszerű még Románia, Szlovákia és Lengyelország is. A legtöbb beutazó hallgató – hagyományosan – Romániából érkezik, majd sorrendben Szlovákia, Csehország, Lengyelország és Ausztria küldi hozzánk a legtöbb hallgatót.

III.7. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag

A Világ – Nyelv pályázati csomag az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2003-ban elindított átfogó idegennyelv-tudás fejlesztési koncepciójának egyik legfontosabb eleme, mely a meghirdetett tevékenységek révén a nyelvvoktatás minden szintjét támogatja. 2008 a pályázati csomag hatodik éve. A nyelvvoktatás hiányosságainak felszámolására és problémáinak megoldására tett kísérletek az utóbbi évek gyakorlatához hasonlóan továbbra is elsősorban a közoktatás fejlesztésére irányultak. Az összesen 5 alprogrammal meghirdetett pályázati csomag elemei a következők voltak:

1. A *Forrás* tanulóközpontok fenntartásához a már korábban létrehozott Forrás központok pályázhattak támogatásra.
2. Az *Élesztő* alprogram a Magyarországon kevésbé gyakran oktatott élő idegen nyelvek iskolai oktatását támogatja.
3. Az *Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel pályázattípus* a közoktatási intézményekben főállásban oktató pedagógusok angol, német vagy francia nyelven történő nyelvtanulását támogatta.

4. *A Jó gyakorlat: Bemutató nyílt órák szervezése* a nyelvoktatás speciális területeihez kapcsolódó bemutató nyílt órák szervezésével járul hozzá a jó gyakorlat terjesztéséhez.
5. *A Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben* pályázattípus keretében lehetőség nyílik a magyar szaknyelvi oktatás, illetve szakmai tartalmakra épülő nyelvoktatás támogatására.

A Tempus Közalapítvány keretei között működő Világ – Nyelv Programiroda az Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított pályázati támogatásra fordítható kerete 2008-ban 33 millió forint volt, melyet 2009. június 30-ig a fent felsorolt alprogramok közül az 1-4. számú pályázati tevékenységekre lehetett felhasználni. A 2008-as programév pályázati felhívása 2008. május 13-án jelent meg.

A beadott pályázatok száma jelentősen emelkedett az előző évhez képest, ami annak köszönhető, hogy a 2008. évben ismét meghirdettük pedagógusok számára az alpfokú nyelvtanfolyamokon való részvételt. Erre a pályázattípusra önmagában 450 db pályázat érkezett. Ezzel együtt a pályázati támogatási keret nem nőtt számottevően, így a támogatott pályázatok száma sem nőtt jelentősen az előző évhez képest.

Az 5. pályázattípus (*Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben*) a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész támogatásával egy a fentitől független Támogatási szerződés keretében került meghirdetésre. Az eltérő finanszírozási forrás miatt erre a pályázattípusra külön pontban térünk ki, az alábbiakban pedig az első négy pályázati típusra vonatkozó megállapításainkat mutatjuk be.

Kihívások 2008-ban

A 2008-as év legnagyobb kihívása az volt, hogy a pályázati csomag iránti érdeklődést továbbra is fenntartsuk, tehát a program pozícióját a nyelvoktatás-fejlesztési lehetőségek között megerősítsük.

Ugyanakkor a 4 alprogramra fordítható támogatási keret továbbra is csak kevés számú pályázat támogatását tette lehetővé. Az összes beérkezett pályázatot tekintve a támogathatóság aránya 20,22%-os volt. Ez rendkívüli módon megnehezítette a pályázók felé történő kommunikációt, valamint a pályázatkezeléssel járó időszakos, dömping jellegű adminisztrációt, amely a 2008-as év legnagyobb kihívásai közé tartozott.

Célul tűztük ki, hogy

- a támogatási keret 100%-os felhasználását;
- a további a hatékony kommunikációt a pályázókkal;
- a hátrányos helyzetű pályázók kiemelt kezelését a Program keretein belül;
- szakmai jellegű együttműködések, hálózatépítés, képzések kezdeményezését;
- újabb források keresését a Világ – Nyelv program további kiterjesztése érdekében.

A kihívásokra adott válaszok, eredmények

A 2008. évi Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított támogatási keret (33 millió Ft) felhasználására beérkezett pályázatok száma összesen 534, míg a nyertes pályázatok száma 108. A pályázatok lezárt bírálati eredményei alapján a teljes 2008-ra előirányzott, Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított keretet lekötöttük. A 2008-as pályázati eredmények tükrében a következőket állapíthatjuk meg:

1. Az alacsony pályázati támogatási keret ellenére a meghirdetett pályázattípusokra továbbra is nagyszámú pályázat érkezett. A Programiroda a pályázati keret erejéig csak a legszínvonalasabb pályázatokat tudta támogatni.
2. A pályázók által megküldött beszámolók, ill. az egyéb úton érkezett visszajelzések szerint a fokozott információátadás eredményesebb pályázást, projekt munkát tesz lehetővé számukra is.
3. A hátrányos helyzetű pályázók támogatása érdekében a hátrányos helyzetű kistérségen vagy településen működő iskolák a pályázatok bírálata során többletpontot kaptak.

4. A TKA kiadványaiban a Világ – Nyelv Programmal kapcsolatos cikkek, interjúk, projektbemutatók mind a Program kiemelkedő eredményeinek terjesztését hivatottak szolgálni. A szakmai együttműködések ösztönzése a Forrás központoknak szóló rendszeres képzések hagyományának ápolásával folytatódott.
5. A Világ – Nyelv Programiroda két nagyszabású szakmai konferenciát bonyolított le 2008. őszén, az egyiket immár hagyományosan az általános iskolákban folyó nyelvtanítás témájában, a másikat, pedig a kevésbé gyakran oktatott idegen nyelvek témában, összesen mintegy 350 nyelvtanár illetve nyelvtanítási szakértő részvételével.

Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben

A *Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben* program lebonyolítására a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész támogatásával összesen 100 M Ft-os keret állt rendelkezésre, mely 2007 januárjától 2008. december 31-ig volt felhasználható. A két éves felhasználású keret terhére a program meghirdethető volt a 2008-as pályázati évben is, növelve ezzel a Világ – Nyelv program keretei között megpályázható lehetőségeket.

A program átfogó célja a magyar középfokú szakképző intézmények szaknyelvi oktatásának fejlesztése. A program keretében a magyar szakképző intézmények anyanyelvi vagy magas szinten idegen nyelvet beszélő, és egyben szakmai ismeretekkel is rendelkező vendégtanárokat fogadtak, akik az adott szakmai tárgyat a nyelvi vagy a szaktárgyi óra keretében idegen nyelven oktatták. Ezáltal előbbé tette a diákok számára a nyelvtanulást, illetve segítette a kurrens szaknyelvi ismeretek elsajátítását. A program a Világ – Nyelv program keretében, 2008. március 17-én került meghirdetésre, 2008. május 9-i határidővel. Összesen 30 intézményi pályázat érkezett, míg a külföldi szakmai tanárjelöltek és tanárok (továbbiakban vendégtanárok) részéről 10 országból összesen 26 db pályázat. A bírálati folyamat lezárulta és a fogadó iskolák és a külföldi vendégtanárok között lezajlott egyeztetés után összesen 11 projekt (iskola-vendégtanár páros) vált támogathatóvá. A legkülönbözőbb országokból (USA-ból, Németországból, Olaszországból, Belgiumból, Franciaországból) érkező vendégtanárok 2008. augusztus közepétől december végéig 2-4 hónap (+ 2 hét felkészülési időszak) tanítási gyakorlatot töltöttek el a fogadó magyar szakképző intézményekben. A támogatott projektek tartalmukban széles skálán mozogtak, képviselték az egészségügy, média, közgazdaságtan, vendéglátás-idegenforgalom, kereskedelem-marketing, művészetek szakterületeket. A vendégtanárok angol vagy német nyelven tanítottak.

A 2008-as év legnagyobb kihívása a beérkező pályázatok számának növelése volt, annak érdekében, hogy a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész által biztosított 100 M Ft keret lekötése minél nagyobb arányban lehetséges legyen. A pályázatok számának növelését sikerült ugyan elérni a 2007-es évhez képest, azonban sajnos ez sem volt elég a rendelkezésre álló keret teljes lekötéséhez. A 2007-es és 2008-as pályázati év során felhasználható összesen 100 M Ft a két évet összesítve 47,6%-ban került lekötésre, ez a 2008. évre kivetítve 36,41%. Az összeg eredetileg a 2005-ös pályázati év rendkívül pozitív tapasztalatai alapján került meghatározásra, amely évben a program a külföldi pályázók körében kiemelkedő, azóta sem tapasztalható népszerűségnek örvendett.

III.8. Európai Nyelvi Díj

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság és a magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium által támogatott kezdeményezés, amelynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén. Az Európai Nyelvi Díj olyan programnak adományozható, amelynek kidolgozása a közelmúltban zárult le, és amelyet a mindennapok gyakorlatában már alkalmaznak – vagy még csak tervezik a program gyakorlati alkalmazását, de alaposan előkészítették azt.

A 2008-as pályázati forduló

A felhívásra 15 pályázat érkezett, amelyek közül két program került díjazásra, megosztott első helyezétként. Egyikük az „Opening Doors” c. program, melyet a Fast English Kft. a GE Fund támogatásával dolgozott ki. A programban részt vevő középiskolás diákok másfél éven keresztül részesülnek üzleti angol nyelvi képzésben, megismerkednek a kormányzati, a magyar és nemzetközi üzleti és civil szféra képviselővel, gyárlátogatásokon, üzleti készségfejlesztő táboron vesznek részt. A másik díjazott program a „Mesélj Európa!” c. interaktív többfordulós megyei nyelvi vetélkedő, mely a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Katona József Megyei Könyvtára és az Alternative English School együttműködésében került kidolgozásra.

A díjat elnyerő programok elismerése

A nyertes programok oklevelet kaptak, melyeket az Európai Bizottság Többnyelvűségi Biztosa, valamint az Oktatási és Kulturális Miniszter látott el kézjegyével. A nyertes használhatja az Európai Nyelvi Díj emblémáját céges dokumentumain, kiadványain. A díjazottak összesen 500 000 forintot kaptak, amelyet az Oktatási és Kulturális Minisztérium biztosított. A díjátadásra 2008. december 9-én került sor, a Tempus Közalapítvány által szervezett *A tanári hivatás megújulása* c. valorizációs konferencián.

III.9. Pestalozzi Program

Az Európa Tanács (ET) Pestalozzi tanár-továbbképzési programban Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az ET projektjeihez kapcsoló témákban maximum hét napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok, valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt.

A 2008. január 1. és 2008. december 31. között meghirdetett külföldi szemináriumokra összesen 24 pályázat érkezett. A benyújtott pályázatok közül a hazai bírálaton támogatott státuszt kapott 20 db. A benyújtott pályázatok közül 4 db volt formai hibás. A hazai tartalmi bírálat során egyetlen pályázat sem került elutasításra, így a kurzusszervezők felé 20 magyar pályázó pályázata került továbbításra a 2007-es évi 13-as darabszámhoz képest.

A Pestalozzi program keretében a 2008-as évben az Oktatási és Kulturális Minisztérium az Európa Tanáccsal szoros együttműködésben Roma Holokauszt tanártovábbképzési szemináriumot rendezett Budapesten 2008. július 31. és augusztus 3. között, 15 nemzetközi és több mint 25 magyar pedagógus részvételével.

III.10. Szakiskolai mobilitás

2008-ban a Tempus Közalapítvány a Munkaerő-piaci Alap Képzési Alaprészének terhére ismét támogatást kapott, hogy a korábbi 2003-as és 2005-ös évekhez hasonlóan **mobilitási programot** bonyolítson le **szakiskolák tanulói részére**. A program megvalósítására ezúttal 300 000 000 Ft áll a Közalapítvány rendelkezésére. A program tartalma megegyezik a Leonardo mobilitási programmal, vagyis a szakiskolai kiutazóknak arra lesz lehetőségük, külföldön gyakorolják szakmájukat valós munkakörülmények között, emellett nyelvet tanuljanak, valamint megismerjék a fogadó ország kultúráját.

A végleges miniszteri döntés után 2008 őszén indult el a program megvalósítása, az első pályázati kör előkészítése. A Tempus Közalapítvány közzétette a pályázati program felhívását, megkereste az érintett intézményeket, előkészítette a pályázati űrlapokat és kitöltési útmutatókat valamint pályázatíró szemináriumot rendezett. Az első beadási határidő 2009. január 12-e volt.

A program a Leonardo mobilitáshoz képest valamelyest magasabb támogatási összegeket biztosít a pályázó intézmények részére, így várhatóan az érdeklődés ismételten nagy lesz.

III.11. Középtávú szakképzési kutatások

Középtávú külföldi szakképzési kutatások szakképző intézményekben szakmai tárgyat tanító tanárok és oktatók, illetve szakképző intézményekben, valamint szakmai szervezeteknél, önkormányzatoknál, munkaadói és munkavállalói szervezeteknél, kamaráknál a szakképzés irányításával, fenntartásával, fejlesztésével és érdekképviselésével foglalkozó szakemberek számára. A kutatások célja, hogy a résztvevők új, szakképzési vonatkozású pedagógiai módszereket tanulmányozzanak, azokat elsajátítsák és megismertessék a hazai szakképzés szereplőivel. 2008-ban erre a célra **2 pályázat** érkezett be, és **számukra** összesen **2.272.866 Ft**-ot ítél meg a Nemzeti Iroda.

IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység fontosabb eredményei

A Tempus Közalapítvány 2003. óta a Felnőttképzési Akkreditációs Testület (FAT) által tanúsított képző intézmény. Az akkreditációt 2007-ben a testület megújította, ami az addig elvégzett képzési tevékenység felülvizsgálata mellett az elismerését is jelentette. A TKA képzési programjait a FAT és a Kormányzati Személyügyi Központ Továbbképzési Igazgatósága (volt MKI) által akkreditáltatja, valamint a pedagógus célcsoportnak szóló programokat a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testület által is elfogadta.

IV.1. Szervezeti felépítés, erőforrások

A Tempus Közalapítvány Képzőközpontja a felnőttképzési tevékenységre költségvetési külön támogatást nem kap, így az elmúlt évekhez hasonlóan 2008-ban is alapvetően vállalkozási tevékenység keretében működött. Azonban 2008-ban tevékenységének jelentős részét pályázati forrásból hajtotta végre.

2008-ban a képzések szervezését 1 fő képzési menedzser látta el. A képzések szervezésén dolgozó munkatársak feladata a képzések igényeknek megfelelő fejlesztése, azoknak a minőségi megvalósítása, valamint az érintett célcsoportok körében való népszerűsítése volt.

A képzési tevékenység 2008 júliusától a tudásmenedzsment csoporton belül működik tovább, így lehetőség van a képzési témák kifejlesztésénél a TKA által lefedett pályázói célcsoport igényeinek a figyelembe vételére.

IV.2. Éves teljesítmény

1. *Résztvevői adatok:* 2008-ban 211 fő képzése valósult meg, amelyből 179 fő végezte el a képzés sikeresen, azaz kapott tanúsítványt a képzés elvégzéséről. Ez a képzésben résztvevők 85%-a. 2008-ban a Tempus Közalapítvány az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány által nyújtott pályázati támogatásnak köszönhetően meghaladta az előző évi képzési létszámot, de továbbra is gondot jelent a felnőttképzési adó- és munkaidő kedvezmények megszüntetése és a fizetőképes kereslet hiánya.
2. *Képzések fejlesztése, minőségbiztosítás:* A Tempus Közalapítvány 3 lejáró képzési program felnőttképzési akkreditációját újította meg 2008-ban, így összesen 15 akkreditált képzési programmal rendelkezik. Új képzést nem fejlesztettünk a tárgyévben.
3. *Esélyegyenlőség a képzésben:* A Tempus Közalapítvány eddig is nagy hangsúlyt fektetett a valamilyen szempontból hátrányt szenvedő célcsoportok képzésére. (pl. 2004: EU-pályázatkészítő tréning - digitális írástudás, 2005 Mentorképzés a hátrányos helyzetű diákok támogatására, 2006: távoktatásos képzés 'Az EU Kohéziós politikája' témában az anyasági ellátásban részesülők számára.). A korábbi tapasztalatot továbbfejlesztve olyan oktatási formát szerettünk volna nyújtani a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők számára, ami rugalmasabb tanulást biztosít a hagyományos tantermi oktatáshoz képest, és olyan ismereteket átadni, mely használható

információt ad, és megkönnyíti számukra az újbóli munkába állást vállalkozás formában. Ezért pályáztunk és nyertünk az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány NŐ 2007 című pályázatán, amely távoktatási formában biztosít képzést a fenti célcsoportnak vállalkozási ismeretek és Projektciklus-menedzsment ismeretek témakörökben. (VANDA program) Ennek a megvalósítása 2008-ban történt az alábbi módon:

Összesen 77 fő (gyermekgondozásból a munka világába visszatérő kisgyermekes anyuka) vett részt a programban, amelyben távoktatási formában egyéni és online konzultációkkal kiegészítve Projektmenedzsment és vállalkozási ismereteket tanulhattak a résztvevők. A program végére összesen 66 fő végezte el sikeresen a tanfolyamot. (részletesen lásd V.5-ös pont)

4. *Résztvevők elégedettsége:* Minden képzésünk alkalmával megvizsgáljuk résztvevőink elégedettségét, nagy örömmel szolgál, hogy képzéseink idén is megfeleltek az előzetes elvárásoknak. Az összesített eredmények alapján az 5-ös értékelési skálán nem volt 4,5-nél alacsonyabb érték.

V. A TKA mint tudásközpont 2008-ban

V.1. A kutatás-fejlesztés területén végzett tevékenység: Kutatók Éjszakája, Euraxess

Pályázati információs tevékenység

A Tempus Közalapítvány információt szolgáltatott az EU 7. Keretprogram egészéről, és támogatta az érintett kutatóintézetek és kutatók közötti információáramlást. Információs irodánk térítésmentes konzultációkkal segítette a keretprogramban pályázni kívánó kutatókat. A Közalapítvány célzottan továbbította az információkat a keretprogram célcsoportjainak, valamint a Marie Curie mobilitási akciók által érintett kutatóknak illetve intézeteknek, és partnerkeresési lehetőségeket is biztosított.

Ennek érdekében a TKA havi információs hírlevélben ad tájékoztatást a K+F területhez kapcsolódó pályázatokról, rendezvényekről, hírekről. A Hírlevél tartalmazza a Keretprogramok aktuális pályázati felhívásait, kapcsolódó rendezvényeket, információs napokat, aktuális híreket, partnerkereséseket. A TKA K+F Hírlevélre feliratkozottak száma jelenleg 3466 fő.

Ezen tevékenységhez kapcsolódóan a 2008-ban is lehetett regisztrálni a több száz magyar kutatóintézetet és doktori iskolát népszerűsítő angol nyelvű adatbázisba, a Hungarian Research Directoryba. A kiadvány elősegíti a magyarországi kutatócsoportok és kutatók részvételét az EU7 Keretprogramban, valamint a külföldi kutatóintézmények magyarországi partnerkeresését, és a Magyarországon kutatásokat folytató külföldi tudósok számának növelését.

Kutatói Mobilitási Központ

A kutatói mobilitás elősegítése érdekében az Európai Bizottság Európa-szerte támogatta mobilitási központok létrehozását és működését. Magyarországon a 2001 és 2008 között a Tempus Közalapítvány látta el a hídfőintézmény szerepét. A projektnek részeként a Közalapítvány komplex, jól strukturált, informatív nemzeti mobilitási portált hozott létre, és fejlesztette folyamatosan annak tartalmát, valamint megismertette az Európai Mobilitási Portált a magyar kutatókkal és kutatásban érdekelt intézményekkel.

A hazai Kutatói Mobilitási Portálon keresztül a ki- és beutazó kutatók 2008-ban is tájékozódhattak

- a vízumot, munkavállalási engedélyt, tartózkodási engedélyt, adózást, TB-t, nyugdíjat;
- a kutatók számára nyitott munkalehetőségeket, a vendégkutatói pozíciókat és ösztöndíj lehetőségeket;
- a szállást, iskoláztatást, nyelvtanulási lehetőségeket, kulturális eseményeket érintő kérdésekben.

Kutatók éjszakája

A Tempus Közalapítvány 2008. szeptember 26-án harmadik alkalommal rendezte meg – 13 partnerrel együttműködve⁹ - a magyarországi Kutatók Éjszakáját. A rendezvényhez a megvalósítás időszakában további 4 partner¹⁰ csatlakozott, ezzel 18 intézményre növelve a rendezvénysorozat keretében tudományos-szórakoztató programokkal a nagyközönség előtt bemutatkozó intézmények számát.

Az összeurópai tudományos-szórakoztató eseménysorozat magyarországi programjait az Európai Bizottság pályázati támogatásából szerveztük. A rendezvény fő célja a tudomány, a tudományos karrier európai perspektívában való népszerűsítése volt.

Ezen a napon Európa minden országában hasonló programsorozatokat rendeznek, amelyek fő célja a kutatás és tudomány népszerűsítése, a kutatói életpálya vonzóbbá tétele a fiatalok körében. Eszközei a minden korosztálynak szóló fesztivál jellegű, szabadtéri események, interaktív találkozók és a különböző versenyek. A TKA és partnerei a magyar rendezvénysorozat programjait a kutatói hivatás és életpálya népszerűsítése köré szervezték.

A konzorcium tagjai a Kutatók Éjszakájával azt a célt tűzték ki, hogy **vonzóvá tegyék a kutatói életpályát**, elsősorban a **10-18 éves diákok körében**, javítsák és realisabbá tegyék a kutatókról a laikusok körében alkotott képet, illetve **közérthetően kommunikálják a tudományos eredményeket** a nagyközönség körében. Fontos az **európai dimenzió** megjelenítése és annak tudatosítása, hogy ez egy összeurópai rendezvény, amelyet több mint 30 országban egyszerre rendeznek meg, az EU támogatásával.

A rendezvény jelmondata: „*A kutatók köztünk vannak!*”.

A Kutatók Éjszakája magyarországi programjain mintegy több száz kutató mutatkozott be, a rendezvény kapcsán 500-nál több sajtómegjelenést regisztrált a Közalapítvány. A programokon mintegy 32.000 látogató vett részt aktívan az ország 18 településén. 2007-ben mintegy 22 ezer látogató 2008-ban közel 32 ezer látogató vett részt a programsorozaton országsszerte. 8-10 ezer látogató vett részt a Kutatók Éjszakája budapesti rendezvényein, illetve városonként legalább 1-2 ezer látogató a vidéki rendezvényeken.

A rendezvények megvalósítására összesen 120.000 euró támogatást kaptunk az Európai Bizottságtól, illetve 5.000.000,- forintot a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivataltól.

A 2007 és 2008-as év sikerei után a Tempus Közalapítvány 2009-ban is beadta pályázatát a Kutatók Éjszakája megrendezésére kibővült konzorciummal (14 partner, 4 csatlakozó partner¹¹, 19¹² település). A konzorciumi tagokon kívül számos más intézmény és vállalat is jelezte érdeklődését a programsorozatban való részvétel iránt, így a rendezvény időpontjáig még bővíthet a részt vevő partnerek, a városok, illetve a programok száma.

⁹ Budapesti Corvinus Egyetem; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem; Debreceni Egyetem; Eötvös Loránd Tudományegyetem; Eszterházy Károly Főiskola; Miskolci Egyetem; MTA Mezőgazdasági Kutatóintézete; Nyugat-Magyarországi Egyetem; Pázmány Péter Katolikus Egyetem; Pécsi Tudományegyetem; Széchenyi István Egyetem; Szegedi Tudományegyetem; Szent István Egyetem.

¹⁰ Bajai Bemutató Csillagvizsgáló, Nyíregyházi Főiskola, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hotel Írottókó (Kőszeg)

¹¹ A csatlakozó partnerek az Európai Bizottság támogatásában nem részesülnek: Bajai Bemutató Csillagvizsgáló, Nyíregyházi Főiskola, Semmelweis Egyetem, Veszprémi Egyetem.

¹² Budapest (több helyszínen), Baja, Debrecen, Eger, Esztergom, Gödöllő, Győr, Hajdúböszörmény, Martonvásár, Miskolc, Mosonmagyaróvár, Nyíregyháza, Pécs, Piliscsaba, Sárospatak, Sopron, Szeged, Szombathely, Veszprém

V.2. Felsőoktatás

V.2.1 „OECD - A Felsőoktatás a tudástársadalomért” disszeminációs projekt

Az OECD által készített „A Felsőoktatás a tudástársadalomért” című kutatási jelentés alapos nemzetközi áttekintést nyújt a felsőoktatási szakmapolitikáról, például a kormányzás, a finanszírozás, a minőségbiztosítás, a méltányosság, a kutatás és fejlesztés, az oktatói karrier, a munkaerőpiaci kapcsolatok és a nemzetköziesítés vonatkozásában. Azokra a szakmapolitikákra összpontosít, amelyek biztosítják azt, hogy a felsőoktatás képes legyen hozzájárulni az országok társadalmi és gazdasági céljaihoz. A jelentés épít az OECD által készített nagyszabású felsőoktatási szakmapolitikai kutatás – az OECD Felsőoktatási Tematikus Áttekintés – eredményeire, amelyet 2004–2008 között végeztek világszerte 24 országgal együttműködve.¹³

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából 2008-ban a Tempus Közalapítvány projektet valósított meg a jelentés magyarországi és közép- és kelet-európai disszeminációja céljával. A disszeminációs projekt keretében magyarra fordítottuk a kutatási jelentés teljes szövegét, illetve nemzetközi szakértői szemináriumot szerveztünk 2008 decemberében, a felsőoktatás kutatásában érdekelt nemzetközi elismertségnek örvendő külföldi és magyar szakemberek aktív részvételével. A szemináriumon elhangzottak letölthetők a TKA angol honlapjáról, a kiadvány magyar fordítása kérésre a TKA-nál hozzáférhető.

V.2.2 A Bologna Tanácsadói Hálózat

Az Európai Bizottság a bolognai folyamat megvalósulásának elősegítésére megalakította a nemzeti Bologna tanácsadói csoportokat Európa-szerte, így Magyarországon is. A tanácsadói hálózat 5 olyan felsőoktatási szakemberekből áll, akik kiemelkedő szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek a bolognai reformok területén. A tanácsadók feladata az országon belüli tájékoztatás, intézményi tanácsadás. A nemzeti tanácsadói hálózatok 46 országban működnek 2004 óta.

Nemzetközi rendezvények

2008-ban hat nemzetközi rendezvényen vettek részt a magyar Bologna tanácsadók. Ezek a konferenciák a bolognai folyamat aktuális kérdéseiről szövegeztek, mint az egész életen át tartó tanulás; a hallgatók szerepe; tanulási eredmények alkalmazhatósága az oktatásszervezésben; tantervfejlesztés és foglalkoztathatóság. A részvétel lehetőséget adott arra, hogy Magyarország részt vegyen a problémák megfogalmazásban, az együtt gondolkodásban, és tanulságokat szűrjön le a hazai megvalósítással kapcsolatban.

Magyarországi rendezvények

A Közalapítvány 2 konzultációs napot tartott 2008-ban. A kecskeméti „A felsőoktatás nemzetköziesedések jó példái és lehetőségei Magyarországon” című műhelykonferencia elsősorban a külföldi hallgatók hazai képzésének hazai példáit és az ehhez szükséges idegen nyelvű, valamint közös képzések intézményi és jogszabályi feltételeit tekintette át. Veszprémben „A képesítési keretrendszerek és a felsőoktatás” címmel szerveztünk konferenciát, ahol a résztvevők az Országos, valamint az Európai Képesítési Keretrendszerrel cserélhettek eszmét.

Egyéb információs szolgáltatások a Bologna folyamatról

Mivel a felsőoktatási szféra a legtöbb információt elektronikus úton szerzi be, fenntartjuk a www.bolognafolyamat.hu IP címet. Ezen elérhető a Bologna Tanácsadói Hálózattal kapcsolatos minden információ, így például a rendezvények részletes programja és az előadásvázlatok is. A bolognai folyamat 2008-ban is külön részt kapott a TKA Felsőoktatási elektronikus hírlevelében.

Két információs kiadványt jelentettünk meg 2008-ban mind nyomtatásban mind pedig honlapunkon elektronikusan. A „Bolognai iránytű” elsősorban a középiskolásoknak és a hallgatóknak szól; célja, hogy segítsen eligazodni a bolognai folyamatban, megérteni, hogy mi a célja és milyen előnyökkel jár.

¹³ A 2008. áprilisában kiadott Összefoglaló jelentés magyar fordítása alapján készült bekezdés.

Az *Európai Képesítési Keretrendszer*ről szóló broszúra a nemrégiben elfogadott Európai Képesítési Keretrendszerrel (EKKR) szolgál információkkal.

A Bologna tanácsadók 2008-ban elkészítettek egy tanulmányt „*A bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása*” címmel. Az áttekintéshez széleskörű kérdőíves kutatást végeztünk a magyar felsőoktatási intézmények körében. Több mint 110 válaszadó kérdőíve alapján a Trendek V jelentéshez hasonló felépítésű helyzetjelentés készült, amely jelenleg még egyeztetésen van, de tervezzük mind on-line, mind pedig nyomtatásban megjelentetni magyarul és angolul is.

ECTS, oklevélmelléklet minőségi díjak

A Bologna tanácsadói hálózat tevékenysége a 2008/2009-es évben bővült az ún. ECTS / Oklevélmelléklet minőségi díj újraindításával. Az Európai Bizottság kezdeményezése népszerűsíteni kívánja az ECTS-t és az oklevélmellékletet példaértékűen alkalmazó felsőoktatási intézményeket. A díjat korábban teljesen centralizáltan ítélték oda, 2008-tól viszont a Bizottság a Bologna tanácsadói hálózatok bevonásával az információs tevékenységet és a díjra pályázók előbírálását decentralizálta. A Tempus Közalapítvány 2008 novemberében információs napot rendezett, és felkínálta az intézmények számára az intézménylátogatásban megvalósuló konzultáció lehetőségét.

Összefoglalás

A Bologna tanácsadói hálózat munkája továbbra is sikeres; a regionális viszonyokhoz képest sikerült aktívan bevonni a felsőoktatási intézményeket a folyamat törekvéseiről szóló párbeszédbe. A rendezvények résztvevőit nagyon érdeklik a bolognai folyamattal kapcsolatos aktuális témák. Mindegyik hazai rendezvényünket érdeklődés övezte az intézmények vezetői, irányítói részről, természetesen ez legfőképpen a meghívott előadók magas szintű szakmai felkészültségének köszönhető.

A tanácsadók aktívan részt vettek a felsőoktatás szakmai kérdéseinek megvitatásában, nemzetközi tapasztalatukkal segítették a bolognai folyamat, az egész életen át tartó tanulás magyarországi megvalósulását.

Elektronikus hírleveleinken, honlapunkon és kiadványainkon keresztül azonban nemcsak a szűken vett célcsoportunkat (felsőoktatási intézmények, vezetők, oktatók, alkalmazottak) tájékoztattuk a Bolognai folyamat aktualitásairól, hanem a felsőoktatás más érintettjeit is (hallgatók, közoktatás, tanárok).

Az Európai Bizottsággal 2008-2009-re kötött szerződésünk 2009. június 30-ig szól. 2009 második félévében a Bologna szemináriumokat három kutatás köré szervezzük azzal a céllal, hogy a kutatás folyamata, az eredmények ismertetése és feldolgozása egy aktívabb megismerési és tanulási folyamatot indítson el a felsőoktatásban érintett csoportokban.

V.3. Szakmai és disszeminációs projektek

V.3.1 Az EU klaszterekben folyó munka hazai disszeminációja

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából ez a projekt 2008 tavaszán került a Tempus Közalapítvány feladatkörébe. A projekt célja, az EU tematikus oktatási klasztereiben folyó munka eredményeinek eljuttatása a széles szakmai közönséghez, valamint az érintettek aktív bevonása az egyes témákhoz kapcsolódó eszmecserebe, műhelymunkákba.

A Közalapítvány kezdettől fogva új szakmai kihívásként kezelte a feladatot, a frissen felállított Tudásmenedzsment csoport tevékenységei közé sorolta. A feladatok színvonalas megvalósítása érdekében egy főállású projektkoordinátort szerződtetett, miközben minden egyes szakmai területet ellátó csoportból is rendelt mellé munkatársat, hogy ezáltal is elősegítse a feladatot integrálását a korábbi tevékenységi körbe.

Tevékenységek:

- a téma szakértőivel és az OKM képviselőivel való kapcsolattartás (core teamek);
- szerződéskötés a szakértőkkel és a műhelymunkák (workshopok) szakmai munkájában résztvevőkkel;
- műhelymunkák előkészítése és szervezése;
- vitaindító háttéranyagok, illetve az éves munkafolyamat alapján készülő tanulmányok elkészítése;
- a témához kapcsolódó új honlap működtetése, tartalmi szerkesztése, mely mind a szakértők, mind a többi érintett számára kommunikációs fórumot biztosít.

Mind a műhelymunkák programjának és munkaformáinak kidolgozása, mind az on-line fórum tervezése kapcsán törekedtünk arra, hogy az Európai Unió közös oktatáspolitikai célkitűzéseinek megvalósítására szolgáló Nyitott Koordinációs Módszer gyakorlatát alkalmazzuk. Ezért a műhelymunkák fókuszában a jó gyakorlatok és tapasztalatok megosztása, vélemények cseréje és ütköztetése, közös következtetések levonása állt. Az egyes alszektorok érintett képviselői számára lehetőséget kínáltunk az információgyűjtésre és kapcsolatteremtésre is. A műhelymunkákon elhangzott prezentációkat a honlapon is elérhetővé tettük.

A műhelymunkák során a tervezett létszámot 95 %-osan tudtuk tartani, a személyes és kérdőíves visszajelzések alapján is nagyon pozitív a munka megítélése. Eredménynek tekinthetjük azt is, hogy egyre többen keresik a kapcsolódási pontokat a projekttel, a szakértők aktívan vesznek részt benne, egy folyamat elindításának érzik a 2008-as évet. A Tempus Közalapítvány a munka folytatásának finanszírozásáért pályázatot nyújtott be az Európai Bizottsághoz, melyből az OKM szakmai támogatásával és tárfinanszírozásával 2009-ben is folytatja a disszeminációs tevékenységet.

A műhelymunkák legfontosabb célkitűzései és eredményei:

1. Hozzájárulás és társadalmi befogadás az egész életen át tartó tanulás keretében – 2008. 11. 06.

A workshop témája: Ez a rendezvény egy másik hasonló témájú nemzetközi műhelymegbeszélés részeként került lebonyolításra, melynek fókuszában az oktatás méltányossága Közép-Európában állt. A magyar klasztertag beszámolt a 2008-as nemzetközi munka eredményeiről, majd bemutatásra került két a témához kapcsolódó hazai jó gyakorlat.

A résztvevők köre és száma: a téma közép-európai szakértői; 30 fő

2. Az egész életen át tartó tanulást szolgáló kulcskompetenciák – 2008. 11. 03.

A workshop témája: A kulcskompetenciák fejlesztésének támogatása az alapfokú nevelés-oktatás első hat évfolyamán. A műhelymunka során párbeszédet kezdeményeztünk a résztvevőkkel annak érdekében, hogy az oktatási és képzési intézményekben a napi pedagógiai munka szerves részévé váljon a kompetenciaalapú oktatás.

A résztvevők köre és száma: a téma szakértői, pedagógiai szervezetek képviselői, általános iskolai intézmény- és munkaközösség-vezetők; 63 fő

3. Tanárok és oktatók – 2008. 12. 11.

A workshop témája: A tanári pálya kezdő szakasza (5. félévi gyakorlat és gyakornoki idő), a pályakezdő pedagógusok segítségének eszközei, a mentorálás rendszere, a mentorképzés, valamint a közoktatás és a tanárképzés új szerepe, feladatai e területen.

A résztvevők köre és száma: a tanárképző felsőoktatási vagy a tanárképzésben szerepet vállaló közoktatási intézményekben dolgozó szakemberek, valamint a téma szakértői; 30 fő

4. A felsőoktatás modernizációja – 2008. 12. 15.

A workshop témája: A közelmúltban, a felsőoktatási intézményekben lezajlott tantervfejlesztési folyamatok jó gyakorlatainak bemutatása, valamint olyan fórum létrehozása, mely lehetőséget teremt a résztvevők számára, hogy saját eredményeiket elhelyezhessék a jellemző hazai és nemzetközi folyamatokban, továbbá tapasztalatot cserélhessenek egymással.

A résztvevők köre és száma: a felsőoktatási intézményekben zajló tantervfejlesztés gyakorlati megvalósító, programfejlesztői; 40 fő

Eredmények:

- egyre bővülő szakmai szerepvállalás
- az OMC kultúra terjesztése
- nemzetközi és hazai tanulmányok és háttérdokumentumok gyűjteménye az új portálon
- egyre több kapcsolódás más oktatási projektekhez
- egyre bővülő szakértői kör, aki részt vesz a projektben
- honlap látogatottságának növekedése (2009. elején 1500 fő)
- közel 40 előadó és szekcióvezető a workshopokon
- visszajelzések alapján hiánypótlónak mondott tevékenység
- nagyarányú résztvevői érdeklődés

További tervek, célkitűzések:

- alszektorok közötti együttműködések erősítése
- szélesebb érintettségi kör bevonása
- honlap, mint kommunikációs eszköz erőteljesebb szerepe
- más nemzetközi és hazai projektekhez való kapcsolódás erősítése

V.3.2 LLL Stratégia elterjesztése Magyarországon

1. Partnerségépítés az egész életen át tartó tanulás koncepciójának közös kialakítása érdekében

Cél

A projekt célja az egész életen át tartó tanulás fogalmának közös értelmezése volt a témában érintett szakértők, helyi, közösségi szinten elismert szakemberek, valamint szélesebb társadalmi csoportok bevonásával. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium és az Európai Bizottság támogatásával létrejövő kezdeményezéssel olyan hatékony – az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos – kommunikációs hálókat és együttműködési struktúrákat szándékoztunk kiépíteni és összehozni a hivatalos struktúrákkal interaktív jellegű találkozók keretében, melyek segítségével az érdekelt szereplők azonosítani tudják esetlegesen már létező vagy elképzelhető jövőbeni helyüket és szerepüket az egész életen át tartó tanulás folyamatában.

Megvalósított tevékenységek

A projekt keretében 2008 tavaszán 3 szakmai workshopot valósított meg a TKA a kiválasztott 3 régióban (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld) regionális szinten mérvadó, már működő jó gyakorlatok bemutatására LLL partnerségek területén egy 3 fős szakértői csoport segítségével. Fontos cél volt, hogy ezek a kezdeményezések megtalálják a helyüket a rendszerben, és idővel szerves részévé váljanak annak. A rendezvények helyszíne Békéscsaba, Nyíregyháza és Miskolc volt. A rendezvényeken elsősorban az egész életen át tartó tanulásban kompetens szakmai közönség képviseltette magát, többek között munkaadók, munkavállalók, pedagógusok, oktatási és közművelődési intézmények vezetői, önkormányzatok, szakmai kamarák és civil szervezetek képviselői stb. Emellett 2008 őszén a 3 régió minden megyéjében összesen 9 café jellegű beszélgetést valósítottunk meg, ahol az egész életen át tartó tanulás fogalmának közös értelmezésére volt lehetőség. A café jellegű kötetlen munkafórmára és az informális helyszínekre (kávézók, könyvtárak, közösségi házak, klubok stb.) azért volt szükség az őszi rendezvények kapcsán, mert ezeket szélesebb közönségnek szántuk annak érdekében, hogy egy együttgondolkodás folytán a LLL fogalma egyéni szinten váljon megfogható valósággá.

Eredmények

A projekt eredményeképpen sikerült feltérképeznünk a 3 régióban működő formális és informális LLL partnerségi viszonyok hálózatát, működő jó gyakorlatokat és a helyi szereplők igényeit a LLL stratégia regionális szintű megvalósítása érdekében. Ez olyan 'Life Long Learning tudáshálózat' létrejöttét jelenti, amelyben egyre többféle szereplő fogalmazhatja meg elképzeléseit, illetve kamatoztathatja és fejlesztheti tudását. A projekt keretében készült 1-1 szakértői problématerkép és szakmai összefoglaló mindhárom régióra vonatkozóan, mely a fentiekén túl az LLL elterjedését akadályozó hiányosságokat, problémákat és azok okait igyekszik feltárni a fejlődés érdekében.

Emellett a projekt során megvalósított minden workshopról és café beszélgetésről is készült szakmai összefoglaló, mely fontos adalékokkal szolgál a helyi szinten releváns LLL-hez fűződő igények, érdekek, motivációk, elképzelések és partnerségi viszonyok feltérképezéséhez.

A TKA koordinálásában működő Comenius, Leonardo, Gruntvig és Erasmus programok keretében a 3 régióban támogatott projektek, együttműködések megvalósítóit is igyekeztünk bevonni a projekt megvalósításába, hiszen ez az a szakmai bázis, mellyel kapcsolatos többéves együttműködésünk során jelentős szakmai tapasztalat halmozódott fel a Közalapítványon belül. A projekt 2009-es folytatásának keretében még hangsúlyosabban kívánjuk bevonni őket a megvalósított tevékenységekbe, ezzel tovább generálva a regionális szakmai partnerségeket az életen át tartó tanulás elterjesztése érdekében.

2. Közép-Európai Együttműködési (CECE) projektek:

a. Az oktatás méltányossága Közép-Európában – regionális elemzés

A magyar kormány egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiájának gyakorlati megvalósítását szolgáló konkrét lépések egyik kiemelt prioritása az oktatás és képzés esélyteremtő szerepének erősítése. E cél megvalósításában fokozott figyelem irányul az alacsony képzettségűek, lemorzsolódók egész életen át tartó tanulásban való részvételére, a társadalmi kirekesztődés megelőzésére.

Cél

A projekt célja az OECD által meghatározott 10 lépés alapján (OECD Report: No More Failures - 10 Steps to Equity in Education) a legfontosabb oktatáspolitikai teendők azonosítása volt az együttműködésben részt vevő 5 közép-európai országban (Ausztria, Csehország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia). Az adott témában mind az 5 országra jellemző regionális sajátosságok feltérképezésére a projekt keretében rendezett 2 műhelymegbeszélés keretében volt lehetőség, melyekre minden résztvevő ország oktatásért felelős minisztériuma delegált 2-2 a témában kompetens szakértőt. A projekt végére a régió országaiban összehasonlításra került a résztvevő országok oktatáspolitikája és a megvalósítás gyakorlata, melyekhez kapcsolódóan konkrét javaslatok születtek a témában illetékes döntéshozók számára.

Eredmények

Az 5 ország a témában releváns oktatáspolitikai intézkedéseinek és gyakorlatának feltérképezésére készült 1-1 országtanulmány, melyek alapján került véglegesítésre a téma köré csoportosítható regionális sajátosságokat összefoglaló szintézistanulmány. A tanulmányok megjelentetését egy közös tanulmánykötetben tervezzük a közeljövőben, hogy mind az 5 ország releváns döntéshozói számára elérhetőek legyenek azok az ajánlások, melyeket a projekt keretében megvalósított együttműködés tanulságai alapján fogalmaztak meg a megvalósítók.

b. Az iskolavezetés szerepe a tanulási környezet javításában és a tanári munka minőségének és motivációjának fokozásában

Cél

A projekt célja az öt résztvevő országra (Ausztria, Csehország, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia) kiterjedő regionális elemzés elkészítése volt nemzeti országjelentések és egy azokból készülő

összefoglaló tanulmány formájában az iskolai vezetés a tanulás hatékonyságára vonatkozó hatásáról (*Leadership for Learning*), mely az OECD releváns jelentésén alapul. A jelentéseket műhelymegbeszélések keretében vitatták meg a résztvevők, akiket minden résztvevő ország oktatásért felelős minisztériuma delegált az együttműködésben való részvételre. Emellett a közös munka részét képezte egy következő nemzetközi projekt előkészítése is a többoldalú együttműködés erősítése érdekében.

Az adott témában mind az 5 országra jellemző regionális sajátosságok feltérképezésére a projekt keretében rendezett 2 műhelymegbeszélés keretében volt lehetőség. A projekt végére a régió országaiban összehasonlításra került a résztvevő országok - a témában releváns – oktatáspolitikája és a megvalósítás gyakorlata. Ennek alapján konkrét javaslatok születtek mind az 5 országban a témában illetékes döntéshozók számára.

Eredmények

Az 5 ország a témában releváns oktatáspolitikai intézkedéseinek és gyakorlatának feltérképezésére készült 1-1 országtanulmány, melyek alapján kerül véglegesítésre a téma köré csoportosítható regionális sajátosságokat összefoglaló szintézistanulmány. A tanulmányok megjelentetését egy közös tanulmánykötetben tervezzük a közeljövőben, hogy mind az 5 ország releváns döntéshozói számára elérhetőek legyenek azok az ajánlások, melyeket a projekt keretében megvalósított együttműködés tanulságai alapján fogalmaztak meg a megvalósítók.

V.3.3 Tét Tanulmánykötet

A Magyar Tudományos Akadémia elnökének megbízásából létrehozott Tét Szakmai Bizottság 2008. novemberében megjelent tanulmánykötete, mely a Tempus Közalapítvány gondozásában látott napvilágot 3000 példányban, arra a kérdésre keresi a választ, hogy Mi ma a tétje az egész életen át tartó tanulásnak Magyarországon?

A Tét Bizottság célja, hogy hozzájáruljon a tudástársadalom megerősödéséhez, elősegítve az ehhez nélkülözhetetlen folyamatos képzést, a tudáshoz való hozzáférést. A legfontosabb feladatok közé tartozik a tudással kapcsolatos értékítéletek megváltoztatása, az egyéni motivációk erősítése, a tanulási és tanítási kompetenciák fejlesztése és hatékonyabb tanulási lehetőségek biztosítása. A szemléletváltáshoz kíván hozzájárulni a kötet 9 értékes tanulmánnyal. A szerzők a Tempus Közalapítvánnyal együttműködve részt vettek a tanulmánykötet promóciójában, a Kutatók Éjszakája rendezvénysorozat keretében megrendezett kerekasztal-beszélgetésen és a megjelenéshez kapcsolódó workshopon.

V.3.4 Leonardo tematikus monitoring

A Tematikus monitoring munkacsoportban való részvételünk egyrészt a korábbi tevékenységünk lezárásából, másrészt az új tevékenység elindításából állt.

2008 elején nyújtotta be az 1. tematikus monitoring munkacsoport (Thematic Monitoring Group) előző évi együttműködéséről a záró beszámolót, mely az értékelése során jó minősítést kapott. A munkacsoport témája a „Szakképzés és munkaerőpiac, pályatanácsadás, speciális célcsoportok” volt. A munkacsoport eredményei egy konferencia keretében Madridban jelentek meg, majd az Európai Bizottság által készített kiadványban is helyet kaptak.

Emellett a tematikus monitoring tevékenység folytatására sikeres pályázatot nyújtottunk be az Európai Bizottság Oktatási, Kulturális és Audiovizuális Végrehajtó Ügynökségéhez, a korábbi partnerséget kibővítvé. A projekt 2008 decemberében indult, 13 nemzeti iroda (az izlandi nemzeti iroda koordinálásában) és nemzeti támogató partnerek közreműködésével. A projekt címe: SÍNEN MARADNI – szociális és egészségügyi szolgáltatásokban dolgozó idős munkavállalók, nők és bevándorlók szakképzettségének felfrissítése. Célja, hogy felhívja a figyelmet olyan EU-finanszírozású projektekre, amelyek eredményei arra irányultak, hogy összehangolják a szolgáltatási, az egészségügyi vagy szociális ágazatban dolgozó idős munkavállalók, nők, illetve bevándorlók munkaképességeit és a munkaerő-piaci szükségleteknek megfelelő képzési igényeket.

V.3.5 A pályázati programokhoz kapcsolódó további disszeminációs tevékenység

2008-ban újabb négy kötettel gyarapodott a TKA disszeminációs sorozata, melynek célja a programok eredményének széleskörű terjesztése, a napi szakmai gyakorlatba való átültetés elősegítése.

Európa a polgárokért - Hogyan vehetünk részt aktívan Európa közös építésében? Mozaik magyar koordinálású projektekről

Az Európai bizottság 2007-ben indította útjára az Európa a polgárokért programcsomagot annak érdekében, hogy az EU közelebb kerüljön állampolgáraihoz, és ezáltal aktívabb részvételre bírja őket az unió történelmének formálásában. Kiadványunkban a magyar részvételű nyertes pályázatokból mutatunk be néhányat, ezzel kívánván segítséget, ötletet nyújtani az új program lehetőségeinek kiaknázásához.

Kultúrák közti párbeszéd az oktatásban - Hogyan tanulható az „egy-máság”?

Az ezredforduló óta számos olyan tényező jelent meg, erősödött fel, amely a kulturális sokszínűséget és a társadalmi kohéziót egyre fontosabb témává teszi. Ma, amikor mindenki mindenkitől függ, a toleráns és egymást tiszteletben tartó párbeszéd a nemzetek, közösségek, egyének számára nélkülözhetetlen képesség. Ennek fejlesztésében az oktatás alapvető szerepet játszik. Kiadványunk abból ad ízelítőt, hogy a különböző oktatási-képzési együttműködések során milyen megoldások, ötletek, módszerek születtek az interkulturális párbeszéd építésére, erősítésére.

Méltányosság az oktatásban

Kik és milyen módszerekkel foglalkoznak az értelmi sérült, tanköteles korú gyerekekkel? Hogyan tud az iskola segíteni az egyre nagyobb társadalmi különbségek áthidalásában, a szociálisan nehezebb körülmények között élő gyermekek iskolán belüli esélyegyenlőségének megteremtésében? Hogyan lehet munkalehetőséget teremteni a megváltozott munkaképességűeknek? Milyen képzések készítik fel az e témákban dolgozó pedagógusokat? A kötetben található tizennégy projektbemutató írás e témákat fessegeti, a közoktatástól a szakképzésig.

Erasmus oktatói mobilitás - Magyarországról kiutazó oktatók jellemzése kérdőívek alapján (2005/2006)

A tanulmány a 2005/2006-os tanévben Magyarországról kifelé irányuló oktatói mobilitást elemzi. Egy, a tanulmányi célú mozgásokról szóló rövid bevezető áttekintés után az Erasmus oktatói mobilitási program legfontosabb sajátosságait veszik számba a szerzők. A globális helyzetképet követi a Magyarországról kiutazó oktatói kör minden szempontból történő vizsgálata (létszám, nemek aránya, tudományterületek, célországok).

V.4. Horizontális vagy több szakterületet átfogó tevékenységek

V.4.1. Alumni for Europe

A Tempus Közalapítvány alapító okirat szerinti feladata az Alumni for Europe (AfE) Hálózat működtetése. Az interaktív hálózat tagjai a Magyarországon a Tempus Közalapítvány által koordinált európai uniós oktatási és képzési programokban ösztöndíjat nyert diákok, fiatal diplomások, mintegy 1800 fő.

Az AfE Hálózat célja:

- a kiemelkedő képességű, speciális szakmai, nyelvi és kulturális ismeretekkel rendelkező személyek ösztöndíjas időszak utáni támogatása,

- a Magyarországra érkező külföldi hallgatók beilleszkedésének megkönnyítése,
- és e két célcsoport kapcsolatépítésének elősegítése.

Az AfE Hálózat biztosítja a volt ösztöndíjasok hálózatépítését (pl. kiadványokkal és rendezvényekkel), tanácsadói szolgáltatást és képzést biztosít, így járul hozzá a végzett diákok sikeres álláskereséséhez, valamint tájékoztatással támogatja a leendő ösztöndíjasokat a külföldi tanulmányaikra való felkészülésben.

A Tempus Közalapítvány 2008-ban is számos, már több éve futó programtípust szervezett a hálózati tagok számára, valamint új eseményekkel is gazdagította a szolgáltatásait. Célunk volt, hogy rendezvényeinken keresztül interaktív kapcsolatrendszert építsünk ki tagjainkkal, melyben közösen segítjük egymást az előrehaladásban.

Ennek szellemében az Iroda szervezésében előadásokon, tréningeken vehettek részt a Hálózat tagjai. Újraindítottuk a munkaerőpiaci készségek fejlesztését célzó drámakört, és lépéseket tettünk annak érdekében, hogy a magyar AfE tagok mellett minél több Magyarországon tanuló külföldi diákot is bevonjunk a programjainkba. Ez utóbbi törekvésnek az volt az oka, hogy egy olyan hálózatot kívánunk kiépíteni, amely a közös programokon keresztül lehetőséget biztosít a magyar és a külföldi ösztöndíjasoknak egymás – ezáltal minél több kultúra – megismerésére és tapasztalataik kicserélésére.

Az AfE tevékenysége kapcsán az elmúlt évben is nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk a (volt) hallgatóktól és a nemzetközi programok keretében a felsőoktatási intézményekben a Magyarországra érkező külföldi hallgatók beilleszkedésének segítéséért felelős munkatársaktól is.

A Közalapítvány 2008-ban is jól tudta biztosítani a szinergiát és az egymást erősítő jelleget az AfE Hálózat munkája és a TKA egyéb tevékenységei között.

V.4.1. Az Europass Mobilitási Igazolvány

Az Europass portfólió

Az Europass keretrendszer 5 elemből álló dokumentumcsomag. Az Oktatási Minisztérium döntése alapján a Tempus Közalapítvány a felelős az **Europass Mobilitási Igazolvánnyal (EMI)** kapcsolatos feladatok koordinálásáért. Az EMI az előre rögzített minőségi kritériumoknak megfelelő, egy másik uniós tagállamban, tagjelölt országban vagy 3 EFTA országban (Norvégiában, Izlandon vagy Liechtensteinben) lebonyolított, munkahelyi környezetben végzett szakmai gyakorlatok, illetve tanulmányok dokumentálására szolgáló egységes európai okmány. A TKA feladata az Europass Mobilitási Igazolvánnyal kapcsolatos tájékoztatás (a szakmai gyakorlatokat/ tanulmányi időszakot szervező intézmények, a kiutazók és a fogadó intézmények számára), a dokumentum elérhetőségének biztosítása és alkalmazásának segítése, illetve a beérkezett igénylések jogosságának elbírálása és a felhasználás ellenőrzése.

A mobilitási adatbázis

A Tempus Közalapítvány és a Nemzeti Europass Központ 2006-ban kifejlesztett egy adatbázist az Europass Mobilitási Igazolvány igénylésére és kibocsátására. Az adatbázis két részből áll: az egyik a külföldi tanulmányi időszakokhoz, a másik a külföldi szakmai gyakorlatokhoz kapcsolódó mobilitási igazolványok kiadására szolgál.

Az Europass Mobilitási Igazolványok kiállítása 2008-ban

2008-ban összesen 877 mobilitási igazolvány kiállítására került sor – túlnyomó többségében a Leonardo mobilitási projektekhez kapcsolódóan (853). Érthető módon a hazai mobilitási projektek legnépszerűbb célországaiiba irányuló mobilitások kapcsán került sor a legtöbb mobilitási igazolvány kiállítására, így a sort Németország (362), Nagy-Britannia (97), Finnország (72), Ausztria (53) és Olaszország (51) vezeti.

Promóciós feladatok

A Tempus Közalapítvány elsődleges feladata az Europass Mobilitási Igazolvánnyal kapcsolatos információk terjesztése. Erre – a folyamatos konzultációs lehetőségek mellett – elsősorban az egyes pályázati akciók kapcsolódó információs napjain és pályázati író, illetve projekt menedzsment szemináriumain került sor; írásban pedig a TKA különböző kiadványaiban: Pályázat Pavilon, elektronikus hírlevelek. A NEK-vel történő együttműködés szintén megvalósult: 2008-ban 2 alkalommal összehívott irányítótestületi üléseken (az Europass dokumentumokat koordináló szervezetek találkozója) a TKA igyekszik képviseltetni magát. Ezen kívül segít a NEK-nek az információ terjesztésében, a munkatervek, beszámolók megírásában.

Összegzés

Az Europass mobilitási igazolvánnyal kapcsolatos feladatok ellátása 2008-ban is felemás eredményekkel járt: a szakképzési mobilitási projektek körében stabilnak nevezhető a használata, a felsőoktatási intézmények azonban nem kezdték meg a tömeges igénybevételét.

V.5. Esélyegyenlőségi tevékenység

Esélyegyenlőség

A Tempus Közalapítvány alapító okiratában meghatározott feladatai között 2003 óta szerepel az alábbi célkitűzés: “- A magyar oktatás keretein belül a nők és a férfiak esélyegyenlőségének előmozdítása, a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítése, a rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésének elősegítése.”

A 2005 márciusa óta működő esélyegyenlőségi tevékenység a Közalapítvány **pályázati és képzési** programjaihoz, valamint a **tudásközpont** szerephez kapcsolódik.

Pályázati programok

A TKA pályázati programjait illetően az esélyegyenlőség érvényesítése egyrészt a pályázati felkészítés, információs kampány révén valósult meg, másrészt a Kuratórium által meghatározott, hátrányos helyzetűek segítésére kialakított bírálati szempontrendszer révén. A hátrányos helyzetűek támogatását szolgáló bírálati szempontrendszer alapján a következő arányok alakultak ki a 2008-as pályázati évben:

- **Világ-Nyelv** programban a támogatott pályázó intézmények **49 %**-a a hátrányos helyzetre adható többletpontot érvényesítette;
- **Egész Életen Át Tartó Tanulás program/Comenius** alprogramban az iskolai együttműködések keretében támogatott pályázatok **38 %**-a vállalta az esélyegyenlőségi nemzeti prioritás megvalósítását;
- **Egész Életen Át Tartó Tanulás program/Leonardo Da Vinci alprogramban** az alábbi arányban vontak be hátrányos helyzetű tanulókat a támogatott mobilitási projektekbe:
 - A 2006-os pályázati körben, mely 2008. május 31-én zárult, az összes résztvevő **20%**-a volt hátrányos helyzetű.
 - A 2007-es pályázati körben, mely még nem zárult le, az eddig megvalósult gyakorlatokból 217 hátrányos helyzetű résztvevő utazott, ez az összes kiutazó közel **13 %**-a. A terveknek megfelelően még további 274 hátrányos helyzetű gyakornok kiutazása várható. Amennyiben ez változás nélkül megvalósul, körülbelül **29%** lesz ez az arány.
 - A 2008-ban elfogadott, jelenleg futó projekteknél az arány **27%**.. A hátrányos helyzetre való tekintettel a kiutazók többlettámogatásban részesülnek, valamint azok az intézmények, akik hátrányos helyzetű tanulókat vonnak be a projektekbe, a tartalmi bírálatnál többletpontokat kapnak.

Képzési tevékenység

A Tempus Közalapítvány eddig is nagy hangsúlyt fektetett a hátrányos helyzetű célcsoportok képzésére – pl. EU - pályázatkészítő tréning - digitális írástudás (2004), Mentorképzés a hátrányos helyzetű diákok támogatására (2005), távoktatásos képzés „Az EU Kohéziós politikája” témában az anyasági ellátásban részesülők számára (2006).

A korábbi távoktatási tapasztalatot tovább fejlesztve és az alapító okirat célkitűzéseinek eleget téve, a Közalapítvány olyan oktatási formát kívánt nyújtani a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők számára, ami rugalmasabb tanulást biztosít a hagyományos tantermi oktatáshoz képest, valamint olyan használható ismereteket átadni, amely megkönnyíti számukra az újbóli munkába állást vállalkozás formában. A fenti szándék megvalósítására a Közalapítvány távoktatást indított - „VANDA, Vállalkozó Nők, Dolgozó Anyák” - az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány támogatásával az anyasági ellátásban részesülő, gyermekgondozást végzők számára. A projekt 7 hónapos időtartama alatt megtanította a résztvevőket a vállalkozási ismeretek elméleti és gyakorlati alkalmazására, ismereteket kaptak a projektek tervezéséhez, a sikeres pályázatkészítéshez, valamint a szabályos projektvégrehajtáshoz, és mindemellett, a közelgő életformaváltás nehézségeinek kiküszöbölésére is felkészítette a programban részt vevő szülőket. A képzésen országosan 77 fő vett részt, 66 fő sikeresen elvégezte a távoktatást. A képzés mellett, minden személyes alkalomhoz lehetősége volt a résztvevőknek gyerekfelügyeletet igényelni. A projekt időtartama alatt összesen 71 óra gyerekfelügyeletre volt igény, a programhoz kapcsolódó 19 rendezvényből 17 alkalommal volt szükség gyerekfelügyeletre, összesen 102 gyerek és 82 szülő vette igénybe a szolgáltatást.

A tananyag megtanulása mellett a résztvevők *mentális megerősítését* is tartalmazta a program, hogy lelki segítségnyújtást is kapjanak a vállalkozóvá váláshoz, az „új szerep” elsajátításához. A mentálhigiénés tanácsadásokat a Nőtárs Közhasznú Alapítvány szakértői tartották.

Összesen 4 témában, 52 óra mentálhigiénés tanácsadást tartalmazott a program, mindegyik téma két-két alkalommal került meghirdetésre. A legnagyobb résztvevői elégedettség a „Vállalkozónői önismeret” című alkalmat övezte, amelyre a legkevesebb résztvevő ment el, mégis 4,9-es minősítést kapott.

Tudásközpont

Szervezeti átalakítással az esélyegyenlőség a Képzések, Tudásmenedzsment egységhez került. Az átalakítás célja, egyrészt a pályázattal kapcsolatos tevékenység során felhalmozódott tapasztalatok, eredmények rendszerezése, másrészt az esélyegyenlőségi tevékenység kapcsolódjon a TKA által koordinált hazai és nemzetközi projektekhez mint pl. Oktatás méltányossága Közép-Európában, LLL stratégia hazai elterjesztés - partnerségépítés, Európai klaszterek hazai disszeminációja..

A fentiek alapján az **esélyegyenlőség tevékenységei 2008-ban** a következők voltak:

- Munkahelyi esélyegyenlőség erősítése;
- Rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz kapcsolódó tevékenységek (munkatanácsadás, segítő szolgáltatás);
- Pályázati tanácsadás, ügyfél-tájékoztatás;
- Statisztikák, jelentések, beszámolók készítése;
- Együttműködés, kapcsolat kialakítása szakmai, érdekképviseleti, hátrányos helyzetű célcsoporttal foglalkozó szervezetekkel;
- A Közalapítvány székhelyének akadálymentesítése;
- Belső - interaktív - képzés esélyegyenlőségi témakörben – Láthatatlan Kiállítás;
- Esélyegyenlőségi munkacsoport működése;
- Forrásteremtés, pályázati anyagok elkészítése;
- VANDA képzési programhoz gyerekfelügyelet, mentálhigiénés tanácsadás biztosítása;
- Vakbarát honlap karbantartása;

- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése;
- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése vakok és gyengénlátók számára;

Eredmények

- Hátrányos helyzetű célcsoport képzése;
- Munkahelyi esélyegyenlőség előmozdítása és erősítése;

VI. Tervek és kihívások 2009-re

A Tempus Közalapítvány előtt 2009-ben várható legjelentősebb kihívások az alábbiak:

- *Az Egész életen át tartó tanulás program (LLP) új pályázattípusainak sikeres elindítása:*
A 2008-as előkészítő év után 2009-ben lehet először pályázatot benyújtani a *Comenius Regio; Grundtvig Időskorú önkéntes projektek, Grundtvig felnőtt tanulói műhelyek, Grundtvig asszisztensek; leonardo Mobilitási Tanúsítvány* pályázattípusokra. Az előkészítés sikeres volt, viszonylag nagy az érdeklődés valamennyi pályázattípusra, így kellő figyelmet kell fordítani azok szakmai háttértámogatására. A minőség fenntartásának és folyamatos növelésének érdekében a Közalapítvány ezen programok számára is információs és tájékoztató napokat szervez, konzultációt biztosít az érdeklődőknek, illetve a sikeresen pályázók számára a projekt elindításához és megvalósításához szükséges projektmenedzsment információkat átadja.
- Valamennyi pályázattípus esetében az információs tevékenység révén elérni, hogy kellő számú, jó minőségű pályázat kerüljön benyújtásra (ez különösen ott jelent nagy feladatot, ahol ugyanannak a célcsoportnak indítunk a korábbihoz hasonló jellegű pályázatot (pl. szakiskolai mobilitás a Leonardo mellett)
- 2009-ben az Európai Bizottság tovább fogja bővíteni a közös európai eForm (on-line pályázati űrlap) használatát, új programok bevonásával. 2008-ban az innováció transzfer pályázatok esetében került sor az új pályázati űrlap bevezetésére, amely sajnos nem ment gördülékenyen. Nagy figyelmet kell majd fordítani arra, hogy az eForm-ok bevezetése a többi pályázattípusban zökkenőmentesen történjen, és a pályázók időben hozzájussanak a megfelelő információhoz.
- Az LLP-hez kapcsolódó nemzeti stratégiai célkitűzések kidolgozása és elfogadása
- Az Oktatás és Képzés 2010-hez kapcsolódó szakmai projektek és az LLP közötti lehetséges szinergiák kiaknázása
- Nemzeti szintű kihívásaink közé tartozik a nemzetközi Erasmus mobilitási tevékenységek beépítése a felsőoktatási intézmények tantervébe, azaz a hallgatók külföldi tanulmányainak és gyakorlatának elismerése az itthoni tanulmányok részeként.
- Tovább szeretnénk dolgozni azon, hogy Magyarországon egyszerűsödjön a közös oklevélprogramok akkreditációja, illetve azon, hogy a felsőoktatás nemzetköziesítése keretében lehetőleg a legtöbb alapképzési és mesterképzési tanterv keretében lehetőség nyíljon egy külföldi tanulmányi vagy gyakorlati periódus megvalósítására.

Budapest, 2009. február 28.

